

KULTÚRA

ROČNÍK XXI. – č. 12

DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY

13. JÚNA 2018

Vydáva FACTUM BONUM, s. r. o. • Šéfredaktor TEODOR KRIŽKA • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava • mobil: 0911 286 452 • e-mail: kultura@orangemail.sk • Cena 1,50 €

V roku 1996 americký politický vedec Samuel P. Huntington knižne publikoval svoju tézu o zrážke civilizácií (The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order). Podľa jeho názoru koniec studenej vojny neznamenal, že svet vstúpil do obdobia pokojného spolunažívania národov, ale naopak, do popredia sa dostali predtým zanedbávané obrysy nového vojnového konfliktu, zrážky civilizácií.

Huntington tvrdí, že v budúcom veľkom konflikte zbrani nebudú stáť proti sebe národy, ani ideológie, ale civilizácie. V súčasnom svete autor identifikuje tieto civilizácie: západokresťanská, kresťansko-pravoslávna,

FRANTIŠEK VNUK

moslimská, budhistická, africká, latinsko-americká, čínska a japonská. Západokresťanskú civilizáciu (do ktorej zahrňuje aj nás) predstavujú štáty západnej a strednej Európy, severnej Ameriky (USA a Kanada), Austrália a Oceánia. Druhou, pre nás potenciálne najvýznamnejšou je moslimská civilizácia, ktorá zahrňuje krajiny Blízkeho a Stredného Východu, severnú časť afrického kontinentu, Pakistan, Bangladéš, Indonézia a Malajzia. Významnou je z toho pohľadu, že podľa prof. Huntingtona najpravdepodobnejšou veľkou zrážkou bude krvavá konfrontácia západnej kresťanskej kultúry s militantným moslimským extrémizmom.

Náznaky toho konfliktu vidí Huntington vo vojnových akciách, ktoré nasledovali po rozklade Sovietskeho zväzu v Čečensku a v Juhoslávii. Aj pretrvávajúci napnutý pomer medzi Indiou a Pakistanom má – podľa neho – črty civilizačnej vojny islamu s budhizmom. Huntington varuje Západ, že nezodpovedne ignoruje tento nebezpečný vývoj svetovej situácie. Západná civilizácia je príliš sebavedomá a žije v presvedčení svojej prednosti. Naivne predpokladá, že politický demokratický systém, morálne a kultúrne hodnoty, hospodárske postavenie a vôbec západný spôsob života je nielen najlepší, ale aj univerzálne najvýhodnejší. V skutočnosti sa však tento názor všeobecne neprijíma a úsilie o jeho presadzovanie spôsobuje zvyšovanie napätia, ktoré často prechádza z otvorené nepriateľstvo.

V priebehu 19. a 20. storočia západná civilizácia úspešne budovala a dosiahla vedúce postavenie vo svetovom dani, vybudovala medzinárodný systém, vtláčila mu svoje názory i zákonodarstvo, ovládla Organizáciu Spojených národov. Ale aj

Bitka pri Viedni

Zrážka civilizácií?

ostatné civilizácie prechádzali dramatickými vnútornými zmenami. Najvýraznejšie to prebiehalo vo svete moslimskej civilizácie, kde za posledných sto rokov počet obyvateľstva závratne vzrástol. S týmto vzrastom prišla aj istá radikalizácia v zmyslení a konaní. Prejavilo sa to popularitou, vznikom a rastom rozličných fundamentalistických hnutí, ktoré získavajú širokú podporu a vedú k revolučným zmenám v islamských oblastiach, ako bola revolúcia v Iráne v roku 1979, ktorá odstránila vtedajší prozápadný režim a nastolila teokratickú islamskú republiku.

Tie isté sily dali podnet aj na vojnu v Perzskom zálive (tzv. First Gulf War), ktorá začala okupáciou Kuvajtu Irakom v auguste 1990 a pokračovala inváziou Iraku vojskom Spojených štátov za podpory ďalších asi 40 štátov (Británia,

Francúzsko, Austrália..., ale aj niektorých arabských štátov, ako Saudská Arábia, Egypt) vo februári 1991.

Od tej doby je Stredný východ nielen bojiskom, ale aj semeniskom viacerých džihadistických hnutí, s otvorene nepriateľským postojom voči západnej kultúre. Tieto teroristické hnutia prenášajú svoju nevraživosť aj do krajín kresťansko-západnej civilizácie a predstavujú nielen vážne ohrozenie pokojného vývoja, ale aj celú budúcnosť západnej kultúry.

Huntington vidí budúcnosť Západu v čiernych farbách. Podľa jeho teórie konflikt medzi týmito dvomi civilizáciami je nevyhnutný, pretože obe strany sa snažia nekompromisne presadiť svoje navzájom nezmierniteľné východiskové stanoviská. Obe strany sú motivované misijným

presvedčením, že jedine ich náboženstvo – ktoré je podkladom ich civilizácie – je správne a snažia sa obrátiť jeden druhého na svoju vieru. Obe civilizácie hlásajú a pretláčajú teologické náboženstvá v tom zmysle, že náboženské hodnoty a dogmy pokladajú za cieľ a zmysel ľudskej existencie.

Názory prof. Huntingtona vyvolali vášnivé debaty. Mali svojich zástancov, ktorí s prognózou prof. Huntingtona súhlasili, ale aj niekoľko vášnivých kritikov hlavne zo strany ľavicových a ľavicovo-liberálnych kruhov. Edward Said, profesor na Columbia University vyčíta autorovi neznalosť problému a pripisuje mu rasizmus. Vraj Huntingtonove tézy sú ukážkou "nenávisťného rasizmu, akousi paródiou Hitlerovej pseudovedy namierenej dnes proti Arabom a moslimom." Známý americký poli-

tický aktivista a lingvista Noam Chomsky označil Huntingtonov koncept zrážky civilizácií za oportunistický dôvod pre politiku Spojených štátov zasiahnuť, kde sa im zachce, páchať ukrutnosti, aké chcú ("anyatrocitiesthattheywanted to carryout").

Od publikovania Huntingtonovej knihy uplynulo 22 rokov a vývoj situácie sa v mnohých ohľadoch kloní k potvrdeniu jeho teórie. Zrážka civilizácií sa prejavuje na viacerých miestach našej planéty. Nie vždy v podobe ozbrojeného konfliktu, ale v inej rovnako kritickej forme, ako je napríklad masový pohyb obyvateľstva, ktorý vytvára vážne utečenecké problémy. Sme svedkami, že do niektorých štátoch Európy a severnej Ameriky prichádzajú masy emigrantov zo susedných civilizácií.

(Pokračovanie na 4. strane)

Dňa 9. júna 1998, deň po mojich štyridsiatych druhých narodeninách narodfeninách narodfeninách, vyšlo prvé číslo Kultúry. Zavíšali sa teda dve desaťročia zápasu o Slovensko. Zápasu o jeho vedomie proti presile liberálnych médií. Kultúra je jediný časopis, ktorý obhajuje slovenskú kresťanskú národnú a tradíciu v jednote. Pre nás znamená heslo Za Boha a za národ to, čo by sa dalo nazvať aj za národ Boží. Za národ, ktorý neustránil ono religio, väzbu s Bohom.

Kultúra však nepriamo vznikla omnoho skôr, hneď po prevrate,

Jubileum

TEODOR KRIŽKA keď som sa stretol s Ladislavom Hanusom. Hanusove práce som čítal už v osemdesiatych rokoch vďaka podzemnej Cirkvi i vďaka o. Jánovi Magovi, ktorý vedel, čo je kultúra a vážil si ľudí kultúry, ľudí kultúrnych. No osobné stretnutie s Lacom Hanusom bolo pre mňa znakové. Znamenalo jeden z bodov v mojom vývine. Keď otec Hanus otvoril dvere bytu, podal mi ruku a vyslovil veľké slová: "Odteraz nemám strach o slovenskú kultúru!" Vtedy som ešte nemohol ani tušiť, že obnovím Svätovojeťšskú Kultúru, založenú Karolom Körperom ešte roku 1926 a vo vojnových rokoch redigovanú i naším géniom Ladislavom Hanusom. Mal som prečítanú jeho Rozpravu o kultúrnosti, evanjelium slovenskej kultúry, a Kostol ako symbol.

Rozhodnutie vydávať Kultúru som však nijako neplánoval. Prišlo spontánne, práve tak ako výrok profesora Hanusa. Bolí sme na jednej z návštev u pána kardinála Jána Chryzostoma Korca na Nitrianskom hrade. Július Binder, Gustáv Valach a ja. Otec kardinál sa medzi rečou postťažoval, že jeho vystúpenia a homílie nie vždy uzrú svetlo sveta bez krátenia. Nuž a zo mňa vtedy spontánne vyhrklo: "Otec kardinál, založím časopis, v ktorom vás nikto nebude cenzurovať!"

Do toho nastal na slovenskej politickej scéne prevrat. Nastala éra Dzurindovho huráamerikanizmu a hurábruselizmu. Dovolili sme prelet amerických bombardérov, ktoré ničili infraštruktúru bratského srbského národa. Videl som ich, ako leteli ponad moju hlavu v bratislavskom Lamači. Vstúpili sme do EÚ a do NATO. Upísali sme sa politike, ktorá spôsobila mnohým krajinám toľko utrpenia a ktorá sťahuje slučku okolo Ruska, podporujúc rusofóbne nálady v bývalých spojeneckých krajinách. Kultúra však nikdy nebola eurofóbna či amerikanofóbna, a nikdy nebola a nebude rusofóbna, ale ani rusofilná. Rusko je veľká krajina, doslova civilizačný kotol, no kotol, do ktorého Slovensko nepatrí, práve tak, ako nepatrí k liberálnemu Západu. Sme doma v Strednej Európe, tu máme svoje civilizačné, duchovné, kultúrne korene. Preto sme a budeme za slovenskú suverenitu a neutralitu.

Bojujeme o životy nenarodených detí

Poslanci Ľudovej strany Naše Slovensko predložili do NR SR návrh novely zákona na sprísnenie potratovej politiky na Slovensku. Tento náš návrh spustil v radoch kresťanských a konzervatívnych politikov značný rozruch. Vyrušili sme ich v spánku. A to je dobre. Snáď sa čestní a konzervatívni ľudia preberú a konečne prejdú do ofenzívy proti rozmáhajúcemu sa liberalizmu. Pretože aj v ideologickej a kultúrnej vojne platí, že kto neútočí, ten ustupuje.

Novelu zákona o umelom ukončení tehotenstva sme pripravovali s jasným úmyslom – v rámci reálnych spoločenských možností čo najviac obmedziť zabíjanie nenarodených detí. Žiaľ, tento náš návrh sa v radoch niektorých doteraz spiacich kresťansko-konzervatívnych politikov stretol s váhavým postojom. Rozmýšľajú, či ho podporiť, resp. hľadajú dôvody, prečo ho nepodporiť.

Niektorí argumentujú tým, že v ochrane ľudskej dôstojnosti údajne nie sme konzistentní. Prekáža im, keď asociála nazveme asociálom, zlodeja zlodejom, Róma Rómom (resp. Cigánom) alebo moslimského teroristu moslimským teroristom. Natoľko si zvykli na jazyk modernej politickej korektnosti, že priamu reč považujú už za urážku.

Ďalší nechcú podporiť náš návrh zákona, pretože sa boja, čo o nich potom napíšu liberálne médiá. Iných zase trápi farba politického trička predkladateľov. Vadí im, že nimi nie sú práve oni. S takýmito politikmi sa však pracovať v prospech národa naozaj nedá. Takíto politici tu vládli prostredníctvom tzv. štandardných

strán doteraz a pozrime sa, kam so svojim zbabelým a alibistickým prístupom dotiahli celú spoločnosť.

Európa je v kultúrnej vojne, či sa nám to páči, alebo nie. Mnohí kresťania sa dnes namiesto presadzovania konzervatívnych hodnôt len okúňajú a hľadajú výhovorky. Korektnou a nekonfliktnou politikou sa snažia zapáčiť liberálom. Snahou o zachovanie „status quo“ však v skutočnosti ustupujú, lebo liberáli a cudzinci medzičasom napredujú. Veď sa len pozrime, čo sa deje s Európou. Kostolné veže postupne nahrádzajú minarety. Imigranti, ktorí evidentne neutekajú pred vojnou (pretože prechádzajú tisíce kilometrov cez päť mierových krajín) zneužívajú našu solidaritu a postupne pretvárajú európske krajiny na svoj obraz. Ľudia sú z toho všetkého znechutení a potom nemajú ochotu pomáhať už ani utečencom, ktorí našu pomoc naozaj potrebujú. Civilným náboženstvom čoraz väčšieho počtu kresťanov sa stáva liberalizmus. Konzum ovládol takmer všetko. Kresťanstvo a tradičné hodnoty sú jednoducho v defenzíve. Je len na nás, aby sme ich ochránili.

Boj za ochranu života nenarodených detí je len jeden z frontov súčasnej kultúrnej vojny. V parlamente sme však zaň bojovali, ako sa len dalo. Napriek evidentnému nezáujmu drvivej väčšiny poslancov sme na tému ochrany života nenarodených detí diskutovali viac ako 12,5 hodiny. V rozprave vystúpilo 25 rečníkov (viacerí opakovane) a odznelo viac ako 160 faktických poznámok. Žiaľ, drvivú väčšinu z toho tvorili výlučne poslanci ĽS Naše

Slovensko. Spomedzi poslancov ostatných strán sa do rozpravy pred pulcom prihlásili len poslanci Krajniak (SME RODINA), Kéry a Blanár (SMER). Poslanci z Matovičovho OĽaNO, napr. Verešová, Remišová, Lukáč, Krajčí, Marosz neprišli do pléna ani len počúvať. Zrejme mali na práci niečo dôležitejšie. Poslanec Blanár, bývalý predseda Žilinského samosprávneho kraja, podal na koniec rozpravy procedurálny návrh, aby sa o ochrane života nenarodených detí v NR SR radšej ani nehlasovalo. Ako vždy, aj teraz sa závažnej téme snažia alibisticky vyhnúť a odsunúť ju do stratená.

O našom návrhu zákona na obmedzenie interrupcií sa teda v parlamente nakoniec možno naozaj nebude ani hlasovať. Ak k tomu príde, tak to bude jednoznačne vina všetkých tzv. štandardných politikov, ktorí sa boja viac liberálnych médií ako vlastného svedomia. Spustili sme však lavínu. A ak táto lavína v konečnom dôsledku povedie k tomu, že takým či onakým spôsobom zachránime čo i len jedno nenarodené dieťa, tak to celé malo zmysel.

Svet teraz nepotrebuje vlašných ľudí. V Zjavení apoštola Jána sa píše: „Poznám tvoje skutky, že nie si ani studený, ani horúci... Takto, že si vlažný, ani horúci, ani studený, už-úž ťa vyplúvam z úst.“ Takýto osud postihne všetkých nerozhodných. Preto nebuďme ustráchaní a kráčajme s hlavou hore. O lepšom svete totiž nestačí len snívať. Treba sa zobudiť a bojovať!

MILAN UHRÍK
poslanec NR SR
za ĽS Naše Slovensko

Rada KBS pre rodinu vydala stanovisko k zákonu o ochrane nenarodených

Bratislava 29. mája (TK KBS) Rada KBS pre rodinu vydala v utorok 29. mája stanovisko k predkladaniu zákona o ochrane nenarodeného dieťaťa. Stanovisko uverejňujeme v plnom znení.

"Rada KBS pre rodinu podporuje každý návrh zákona, ktorý skvalitňuje zákonnú ochranu nenarodeného dieťaťa oproti jestvujúcemu zákonu.

Každá ľudská bytosť má právo na to, aby sa absolútne rešpektovalo jej základné právo na život od počatia po prirodzenú smrť. Poslaním Cirkvi je toto prirodzené právo človeka na život chrániť a podporovať zákony, ktoré toto právo uplatňujú.

Rada KBS pre rodinu podporí každé zdokonalenie takéhoto zákona bez ohľadu na to, kto zákon predkladá, pretože morálnou i spoločenskou prioritou je ochrana života a dôstojnosti človeka od počatia po prirodzenú smrť."

Mons. MILAN CHAUTUR, CSsR
Predseda Rady KBS pre rodinu
29. 5. 2018

Prosba k priaznivcom Kultúry

Nedovoľte ponižovať svoj národ,
nedovoľte ponižovať seba!
Prosíme, nepoľavujte v ušľachtilom úsilí,
prispejte na číslo účtu Kultúry
v Slovenskej sporiteľni

IBAN

SK69090000000000170427664

V tomto „osmičkovom“ roku prežívame sté výročie od vzniku 1. Československej republiky a 50 rokov od roku 1968, ktorý sa preslávil tak v celej Európe, ako zvlášť u nás.

Šesťdesiate roky minulého storočia sú poznačené prebiehajúcou vojnou vo Vietname a narastajúcou nespokojnosťou vojakov ktorí sa vrátili z bojov ranení a sklamaní, nespokojní z pôsobenia vo vzdialenej krajine. Doma našli generáciu mladých ľudí – detí kvetov – hippies, ktorí bezstarostne si užívali život v opájaní a v drogách. Roku 1967 bol v Bolívii zabitý Che Guevara – ikona mladých revolucionárov. Roku 1968 boli zabití Robert Kennedy a Martin L. King. V takom ovzduší sa vytvárala „nová kultúra mladých“ – ktorá sa prejavila o rok neskôr na veľkom festivale vo Woodstocku. Tam už okrem masového používania alkoholu začalo sa i s dekriminalizáciou drog, s uvoľnením sexuálnych zábran. Ba čo viac, zo spoločnosti sa odstránil pojem zvrátenosť, úchyľka – hlavný pojem diskusie bol pôžitok – jouissance.

V Európe sú to dva javy, ktoré výnimočnejšie v dejinách. Je to udalosť vo Francúzsku – nazývaná ako „Parížska jar“ a udalosť roka 1968 v ČSSR. Tieto udalosti majú úplne odlišný cieľ a priebeh. Vo Francúzsku to bola prenesená atmosféra uvoľnenosti z Kalifornie. Heslo „pestujte lásku, a nie vojnu“ sa ujalo i v Európe. Zasiaholo najmä študentov v parížskej latinskej štvrti a zdô-

„Osmičkové roky“

Pokus o bilanciu roka 1968

razňovalo slobodný, autentický prejav v tvorivej karnevalovej, zamaskovanej atmosfére. Tieto pouličné „predstavenia“ sa premenili pôsobením anarchických a maoistických študentov do revolty proti každej autorite. Začali sa písať a maľovať nástenné maľby – grafity. Jedno z hesiel hlásalo „zákaz vydávania zákazov“. Anarchia na vysokých školách a univerzitách diktovala študentskú samosprávu a rozhodovanie. K študentom sa pridávali marxistickí a ľavicoví intelektuáli, ktorí boli pod vplyvom troch „majstrov podozrenia“ – ktorými bol Marx, Freud a Nietzsche. Boli to hlavne Foucault a Lacan, ale i toľkí iní, ktorí ovplyvňovali debaty a diskusie. Ich témy boli hlavne namierené proti autorite a proti násilnému vyžadovaniu disciplíny v špecifických prostrediach – vo väzeniach a v zariadeniach pre liečbu duševne chorých. Vtedy sa hovorilo, že z rodín a spoločnosti sa vytratil otec. Presadil sa silný individualizmus, došlo ku kríze rodiny. Začalo sa uprednostňovať „voľné spoluzitie“, počet rozvodov a potratov začal rásť.

Tieto udalosti boli hlavne v Paríži, ale vyskytovali sa tiež inde a i na teologických fakultách a v kňazských seminároch. Tak sa hovorí, že na dominikánskom inštitúte v Lyone – v Le

Saulchoir vyvesili červenú zástavu. Do Francúzska začali prichádzať anarchistickí, maoistickí, trockistickí študenti, ktorí boli pod vplyvom tzv. Frankfurtskej školy a talianskeho komunistu menom Antonio Gramsci. Ten hlásal tézu, že hlavný nepriateľ proletárskej revolúcie nie sú triedni nepriatelia – kapitalisti, ale katolícka cirkev a buržoázna kultúra. Marxistická vízia triedneho boja sa preniesla do iného prostredia – radikálny feminizmus ho aplikuje na mužov, ktorí vykorisťujú a ženy, ktoré sú vykorisťované; Ekologizmus vidí vykorisťovanie zeme a prírody pôsobením človeka.

Situáciu rázne ukončila vedúca autorita Francúzska – generál de Gaulle, keď dal spoločnosti na výber – alebo ho potvrdia v úrade, alebo odstúpi. Keďže obyvatelia mu nedali mandát – Generál odstúpil a nová reprezentácia pripravila nové voľby.

Tieto idey študentov zasiahli celú spoločnosť nielen vo Francúzsku, ale šíрили sa po celej Európe. Zasiahli myslenie človeka, jeho kultúrne potreby, model rodiny, zasiahli i Cirkev. Táto sa výrazne rozdelila na tých, čo očakávali väčšie zmeny – na takzvaných progresistov a na tých, ktorí také novoty brzdili. Začal sa silnejšie pociťovať protirímsky postoj (napr. Drewerman, Küng ...).

A máme druhú udalosť roka 1968 – ktorá sa týka zvlášť ČSSR. Ide o takzvanú „pražskú jar“. Jedná sa o reformu totalitárneho marxisticko-leninského štýlu riadenia totalitárneho štátu s nutnosťou zmierniť niektoré jeho deformácie – hovorilo sa o komunizme s „ľudskou tvárou“ alebo aspoň takou maskou. Spoločnosť Československa, ale i okolitých komunistických štátov bola v trvalej kríze, ktorá sa týkala všetkých vrstiev a oblastí spoločnosti. V ovzduší tejto hlboké krízy vládnuci ideológovia pripustili i ústupky v aplikácii „buržoázných pavied“ ako bola sociológia či prognostika. Ale hlavné slovo nadobudli ekológovia a členovia kultúrnej obce – spisovatelia, básnici, prekladatelia, literárni vedci a príslušníci dramatických umení – herci. Títo ľudia začali otvorene prejavovať svoje názory, a to i kritické, a začali sa spájať a komunikovať. Požadovali viac priestoru pre vyjadrenie vlastného názoru a slobodu stretávania sa, slobodu vyjadrenia, slobodu pre základné ľudské práva. Tento trend dostal názov demokratizácia. Na Slovensku sa viac vyjadrovali v prospech slobodného vykonávania náboženstva – slobodu pôsobenia Cirkvi ako i medzi vedúcimi komunistickej nomenklatury – väčšiu účasť na centrálnej

moci a správe štátu. To sa predstavovalo, že sa dosiahne zmenou centrálnej správy na decentralizovanú správu vo federácii. Tu sa objavila osobnosť Alexandra Dubčeka ktorý sa stal ikonou zmien v takzvanej „pražskej jari“. Veľa sa stávalo na tom, že Dubček má dobre meno a prestíž z jeho osobnej histórie – mal predsa sovietske školy. Toto „kvaseenie“ v Československu malo svojich vnútorných nepriateľov a tých, čo ho všemožne brzdili – čo vyústilo až do jeho násilného potlačenia „bratskou“ ozbrojenou mocou.

Ubehlo päťdesiat rokov. Dnes sa môžeme pýtať na dopad týchto dvoch „jari“ – parížskej a pražskej na ďalší vývoj a na dedičstvo oboch v našej osobnej i kolektívnej pamäti. Vidíme i po zmene komunistického režimu myšlienky na nádej, ktorú mnohí s nadšením pociťovali z udalostí v Československu, hoci si neuvedomili, že komunistický režim je nereformovateľný. Ideál fiktívnej beztriednej spoločnosti je ďaleký ako vidina fatamorgány. Že nechceme konzumnú, tekutú spoločnosť Západu, poznačenú Májom '68 v Paríži a jeho hlásateľmi – vidinou prázdnoty keď sa spochybnia základné ľudské pevné body – Pravda v prospech presvedčenia, Dobro jedných pred spoločným dobrom, a Krása v slobode šokovať i oškľivosťami.

Vidíme, že sa vedie urputný zápas o ľudskú dušu. Buďme pripravení spojiť sily v prospech života a nádeje v láske.

IVAN VOJTAŠŠÁK

Najkatastrofálnejšia situácia zo slovenských ministerských rezortov je v pôdohospodárstve. Nejde len o známe a dlhodobé prešľapy v poľnohospodárskych eurodotáciách. Bývalý minister Jahnátek a dnešná ministerka Matečná sú synonymom nielen korupčného prostredia, neschopného vedenia, ale hlavne politického a manažérskeho zlyhania. Oproti stavu poľnohospodárstva v susedných štátoch V 4 je slovenská poľnohospodárska situácia doslova katastrofou s doslova voľným pádom slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej sebestatočnosti. Krízový stav rezortu poľnohospodárstva, a to od korupčných eurodotácií, cez kritický stav sebestatočnosti v potravinách, cez drancovanie lesov a radikálny únik slovenských výrobkov z pôdy a obchodov, až po žalostne klesajúce stavy hospodárskych zvierat atď.

Ešte roku 2011 bolo 50 percent slovenských potravín v obchodoch na Slovensku. V roku 2017 podiel slovenských potravín katastrofálne poklesol na alarmujúcich 37,2 percenta.

To vyžaduje nielen personálne zmeny, ale hlavne vznik účinnému systému pomoci slovenskému poľnohospodárstvu a potravinárskemu odvetviu. Zdá sa, že parlamentu, vláde a vládnym politickým stranám je to jedno. Žiaľ, na úkor záujmov Slovenskej republiky a jej občanov.

Ak ešte zostaneme v prostredí SNS, pri neexistencii národnej školskej politiky, tak nominanti SNS na problém nedostatku slovenských škôl na Žitnom ostrove dotazovateľom odpovedajú v štýle

obráťte sa lampáreň, lebo vládna SNS a jej nominanti oficiálne odmietajú riešiť otázku slovenských škôl na národnostne zmiešanom území. Aký je tu rozdiel medzi ministrom Apponymom pred vyše 100 rokov a ministerkou školstva za SNS (a možno prezidentskou kandidátkou za SNS) s podporou antinádovca alias predsedu NR SR. Spoločne nepriamo hovoria choďte do ma-

BRUNO ČANÁDY

Hľadá sa Orbán

ďarských škôl na našom rodnom Slovensku. Nebojte sa cudzieho jazyka pár kilometrov od hlavného mesta vlastného štátu. Odpovedajú hypoteticky svojim voličom: Nám je to jedno, lebo na rozdiel od obrany nebude z toho finančný profit. Rovnaké práva nemajú slovenské deti voči maďarským deťom na našom rodnom Slovensku. To sa stalo v štáte s názvom Slovenská republika. Načo máme (slovenský) parlament, (slovenskú) vládu a (slovenskú) generálnu prokuratúru.

Kto chráni a podporuje slovenské deti v národnostne zmiešaných oblastiach? Dnešná vládna koalícia určite nie. Z hľadiska rezortu školstva takto dopadli Slováci a jej (ne)národná a profinančná SNS. Vedenie SNS sa zaoberá všeličím, len nie národnými vecami. Bývalý predseda SNS Martin Rázus sa len obracia v hrobe.

Pre dnešného predsedu SNS ako nositeľa osobnej moci v SNS bola táto strana dobrá ako výťah k takejto osobnej moci. Danko sa stal politickým diktátorom politickej strany s názvom SNS pomocou jemu zatiaľ verných politickým služobníkov. Do budúca takáto politika znamená, že SNS bude ako celok politicky marginalizovaná. Na udržanie a efektivitu osobnej moci je významným prí-

kladom výber nečlenov strany do vlády a do exekutívnych funkcií, kde nositeľ osobnej politickej moci môže oveľa ľahšie ovládať svojich členov vlády (a nečlenov strany) a nimi priebežne manipulovať. Možno to Dankovi poradil Kusý. „Dohovie“.

Ako sa hovorí, účel svätí prostriedky. Žiaľ, nie v prospech národných záujmov, ale len v prospech osobných politických záujmov. Ako sa hovorí, na Slovensku je to tak. Necháme to my len tak, alebo prispějeme k pozitívnym zmenám? Nie je to len na nejakých členoch SNS, ale je to na nás - na slovenskom národe. Danko mohol byť malým slovenským Orbánom, ale na to nedorástol, ani na to nemal, pravdupovediac, teoretické predpoklady. Stačia mu peniaze a prechodná moc, a nie obhajoba národných slovenských záujmov.

Najväčším problémom Danko je Danko sám.

Sme v roku 2018 a sľubovaná diaľnica medzi východom Slovenska, Liptovom a Turcom so západom Slovenska je v nedohľadne. O jej význame nikto na Slovensku nepochybuje. Ale možno máme jedinou výnimku. Bývalý dlhoročný premiér Fico a predseda strany Smer-SD sa tejto otázke už roky vyhýba. Na neho

pravidelne sa chváliaci svojím sociálny cítením, by sa za nesplnenie svojej strategickú úlohu mal verejne ospravedlniť slovenskej verejnosti. Nesplnenie verejných sľubov je Damoklovým mečom nad slovenskými perspektívami. Normálne by to bolo v záujme jeho bytostných politických záujmov. Ak nie, bude postupne na smiech so svojou stratou svojej politickej integrity, a to doslova v priamom prenose. Nebude žiadny reštart Smeru-SD, ktorý fakticky ovládajú oligarchovia a kde bohatí predstavitelia tejto strany svoje osobné bohatstvo vôbec neskrývajú a socialistický program schvaľujú politici s miliardovými majetkami. Napr. Schulzov návrh na federalizáciu EÚ s tým, že budú štáty EÚ nútené byť stať sa členom centralizovanej federácie, alebo vypadnú z EÚ. Schulz skončil na cintoríne politických dejín, čo dáva Ficovi ďalší odkaz. Schulz odišiel, ale jeho návrhy zostávajú. Navyše SMER-SD je súčasťou socialistickej internacionály so známou toleranciou k migrantom a s dlhoročnou podporou LGBTI.

Len sa pýtame, čo slovenský národ a jej občania. Dnešná vládna koalícia na čele so Smerom-SD je faktickým zapredaním suverenity Slovenskej republiky a porušením ústavných sľubov o ochrane slovenskej zvrchovanosti.

Ale viazne aj zabezpečenie reálneho zrovnoprávnenia podmienok života a perspektív obyvateľov východu a západu Slovenska. Koaličná rada na čele s Ficom už dávno mala zvolať ministrov financií, dopravy, NBS a iných a mal prerokovať urýchlenie dostavby diaľnice východu

Bývalý trojnásobný premiér,

so západom. Termín dostavby diaľnice východu so západom Slovenska sú v nedohľadne. Fico a predseda NR SR si zatiaľ nenašli na to čas. Na úkor záujmov občanov Slovenskej republiky. Obaja neobhajujú záujmy občanov Slovenskej republiky, a tak porušujú ústavu a suverénnosť nášho štátu. Ich prípadné porušenie (ústavného) právneho poriadku štátu pri postupnom oslabovaní slovenskej suverenity (posledne súhlasom s Mراكéšskym dohovorom, a i.) musí mať právne dôsledky zo strany Slovenskej republiky. Vládni – politickí strojcovia zapredávajú slovenskej suverenity môžu byť postihnutí aj po skončení ich funkčného obdobia. Je to politické a právne upozornenie, ktoré možno v budúcnosti (a po rokoch) pocítia dnešní ohrozovatelia a porušovatelia suverenity slovenského štátu. Porušovanie ústavne zaručenej zvrchovanosti (suverenity) je postihované skutkovými podstatami niektorých trestných činov, pokiaľ orgány polície a prokuratúry budú verné slovenskému právnemu poriadku, a nie iným záujmom.

Neprípustnosť utečeneckých kvót by sa mala dostať do Ústavy SR ako súčasť obrany proti dlhodobým tlakom zo strany mocných z EÚ. Orbán to dáva do maďarskej ústavy, ale Fico s Dankom len bojujú sami za seba (a nie za slovenský národ). Nanajvýš za ústavné zvýšenie veku odchodu do dôchodku. Hľadá sa „slovenský Orbán“ ako osoba nespochybniteľného slovenského vlastenca, a to nielen ako politika, ale predovšetkým ako štátnika a dôsledného obhajcu národných záujmov a národnej suverenity.

Z Roberta Fica sa pred desiatimi rokmi mohol stať slovenský Orbán. Dnes sa zmenil z bývalého vlastenca na antivlastenca a internacionalistu. Len zo socialistického internacionalistu sa stal eurointernacionalista. Fico sa rozhodol postupne presúvať právomoci zo Slovenskej republiky na EÚ (neskôr na Eurozónu), či na jeho obľúbené „jadro EÚ“, a to postupne, akoby nebadane s aplikáciou tzv. salámovej metódy. Fico, ktorý sa v minulosti iste a nesporne zaslúžil o rozvoj nášho štátu, sa dnes stal, žiaľ, najväčším domácim ohrozovateľom zachovania suverénnych práv Slovenska. Ide to pomaličky, ale iste od európskeho prokurátora cez sociálnu chartu zo švédskoho stretnutia, cez obranný zväzok v časti štátov EÚ. Vidieť v blízkej budúcnosti ďalšie protisuverénne veci (minister financií Eurozóny, spoločný rozpočet a i.), či posilnenie odstredivej činnosti Slovenska ako trojského koňa Bruselu, Berlína a Paríža vo V 4. Žiaľ, dnes už nezaprel svoj politický pôvod, len v minulosti Moskvu so socialistickým internacionalizmom nahradil dnešným a budúcim Bruselom (či Berlínom s Parížom) v rámci EÚ internacionalizmu. KSSČ (KSSZ) nahradila socialistická internacionála vo svojej bruselsko-berlínskej centrále s prísne centralizovanou EÚ federáciou, kde Slovenská republika (so svojou suverenitou) sa rozplynie ako kus cukru v pohári horúcej vody.

Fico spreď desiatich rokov sa javil ako budovateľ Slovenskej republiky a obhajca bytostných záujmov slovenského národa. Dnešný Fico sa

nestal slovenským Orbánom, i keď mal na to životnú príležitosť, ale naopak - stal sa predstaviteľom oligarchicko-„troškovského“ zbohatlíckeho (možno aj dokonca mafiánskeho) prístupu, kde národný záujem nahradil záujmom mocných z Bruselu, Berlína a Paríža a domácej oligarchie. Fico definitívne sklamal slovenský národ, a preto sa dnes hľadá akýsi nový, slovenský, Orbán ako budúci obhajca slovenských národných záujmov na dnešnej svetovej (civilizačnej) križovatke dejín. Fico na svojej osobnej politickej križovatke sa rozhodol (na rozdiel od Orbána), že sa nezapíše do národných a medzinárodnopolitických dejín. Nevybral si dôslednú obhajobu národných slovenských záujmov, ale skôr vsadil na internacionálne záujmy dnešných európskych mocných a popritom folklórne s určitým, nazveme to, „troškovským“ aspektom. Stal sa chránencom oligarchov a nie obyčajných občanov.

Nerohodol sa dobre. Nielen z hľadiska slovenských pomerov. Vo svete nastala zmena s názvom Trump, v Taliansku vznikla euroskeptická poslanecká väčšina a bývalý poradca amerického prezidenta hovorí z hľadiska svetového vývoja mien Trump, Farage a Orbán. Ficovo meno tam logicky chýba, nakoľko sa stal tuctovým politikom, ktorý sa zapredal a nakoniec ako Schulz skončí na politickom cintoríne politikov, ktorí nevyužili svoju príležitosť.

Žiaľ.

Ale život ide ďalej.

Musíme pokračovať. Už ďalej bez Fica a jemu podobných. Rozhodol o tom sám Fico a jeho súpútnici. Pokrytecký sociálny aspekt činnosti pokryteckého Smeru dokladajú bohaté majetky členov vlády či floridské majetky na spôsob nového policajného prezidenta.

Bohatí politici a chudobní občania, to je dnešné Slovensko. To by mala byť naša perspektíva? Rozhodne takúto perspektívu odmietame.

Máme sa s nelichotivým stavom na Slovensku zmieriť?

História sa občas opakuje, i keď okolnosti nie sú úplne totožné. V roku 1992 presadili vtedajší slovenskí suverenisti známu deklaráciu zvrchovanosti. Dnes v roku 2018 sa musia dnešní slovenskí suverenisti pokúsiť presadiť novú deklaráciu o neprípustnosti obmedzovania slovenskej suverenity.

Ak sa v roku 1992 bojovalo na Slovensku proti československým federalistom, tak v roku 2018 treba postupovať proti proeurópskym federalistom, budujúcim EÚ ako federalizovaný superštát typu schulzovsko-ficovského „jadra“. Jadrári hodľajú postupne zlikvidovať národné suverenity pod taktovkou Bruselu, Berlína a Paríža. V takejto federácii EÚ (Eurozóny) budú rovní a rovnejší, kde štáty ako Slovensko budú na okraji vplyvu a budú ťahať za kratší koniec. Bude to vedomá zrada slovenských občanov a Slovenskej republiky. Je to zjavný protiústavný a protifudový postup (bez mandátu občanov) zo strany bohatých a skorumpovaných politikov, ktorí už dlhodobo obhajujú záujmy cudzích mocností, zahraničnej a domácej oligarchie a mainstreamových médií.

Aj mníchovská dohoda z roku 1938 bola o nás bez nás, kde bývali

spojenci sa reálne prejavili v náš neprospech. Navyše dnešní tzv. spojenci z budúceho „jadra“ majú svojich vplyvných (dokonca vládných) pomáhačov v rámci prebiehajúcej a plánovanej demontáže slovenskej suverenity, a to v priamom prenose.

Pokiaľ USA už nemôžu priamo ovládať svetové udalosti, tak iniciujú svetový chaos a všeobecnú nestabilitu. To má byť nový svetový poriadok pre tých, ktorí zistili, že terajšími prostriedkami nemôžu priamo ovládať svet, ale chcú ho aspoň čiastočne ovládať. Chaos znamená, že všeobecné pravidla vo svete neplatia. Jedno pravidlo platí pre USA, neplatí však pre iných. Dá sa z toho len veľmi obmedzene ťažiť, ale skúša sa to, dokiaľ to pôjde. Organizovaný svetový chaos je prejavom svetovej americkej defenzívy, ale pri nedostatočnej ofenzíve iných konkurentov. Súčasná Trumpova politika je toho učebnicovým príkladom. USA už nemajú dostatočnú ekonomickú, ale ani vojenskú silu, aby zvrátili nové ekonomické sily (Čína, India, EÚ a i.), nové kultúrno-ideologické vplyvy (napr. islam a i.), či vojensko-strategické sily (Čína, Rusko a i.). Organizovaný chaos to môže len spomaliť. Je to ako Rímska ríša, ktorá síce neočakávala svoj koniec, ale kde vnútorná kríza impéria a rôznorodé vonkajšie sily boli už nad jej sily.

História sa opakuje, aj keď trochu inak.

V Trumpových USA prebieha aj ekonomický nacionalizmus. Základnou ekonomickou a geostrategickou otázkou je dnes - dokedy bude US dolár nenahraditeľnou svetovou obchodnou menou. A kedy to bude inak. To bude bod zlomu. A reálny koniec hegemonie USA. Ten čas sa neúprosne blíži.

Úzke medzinárodné elity musia vrátiť moc späť národom. Taliansko, Maďarsko, Poľsko a inde sa moc postupne vracia národným štátom a ich zástupcom, voleným občanmi jednotlivých štátov.

Budúcnosť Slovenskej republiky budú ovplyvňovať rôzne medzinárodné výzvy.

Podľa medzinárodných prognóz do roku 2030 zanikne bez náhrady 40 až 55 percent všetkých pracovných miest. V Nemecku dnes už 20 percent obyvateľov má prístahovateľské korene a z hľadiska matiek v Nemecku, tak 25, týka sa to teda štvrtiny detí v tejto dominantnej krajine EÚ.

Aj podľa prognóz z dielne samotného Sorosa hrozí nielen EÚ svetová finančná kríza a blízka hlboká utečenecká kríza. Prvým avízom je politický pohyb v Taliansku a na iných miestach. Takýmto výzvam z hľadiska ochrany slovenským záujmov nezodpovedajú politici typu Fica (Pellegriniho) a Danka.

Je na nás, aby sme našli slovenského politika bytostne chrániaceho slovenské národné záujmy - typu Orbána na slovenský spôsob. Ak nie, skončí reálna slovenská suverénita, nakoľko väčšina dnešných politikov na Slovensku, žiaľ - nemá skutočný záujem chrániť záujmy nášho štátu. Ich záujmom je nie Slovensko na prvom mieste, ale aby bohatstvo a osobné záujmy politika boli na prvom mieste, a to na úkor občanov Slovenskej republiky.

BRUNO ČANÁDY

Zrážka civilizácií?

(Pokračovanie z 1. strany)

Kríza nastáva, keď títo prístahovalci nechcú alebo dokonca otvorene odmietajú včleniť sa do miestnej kultúry a takto vytvárajú vážne vnútropolitické problémy. Do Spojených štátov sa hrnú nechcení prístahovalci latinskoamerickej civilizácie, do Európy prichádzajú emigranti moslimskej civilizácie, väčšinou z arabských štátov a z Afriky. V Belgicku bol pred 70 rokmi moslimský prístahovalec zvláštnosťou. Dnes ich tam žije okolo 900 000, čo je takmer 7,6 % obyvateľstva. V Taliansku za posledných 15 rokov - v období 2002-2017 - počet prístahovateľov vzrástol z 1 241 209 na 5 047 028. Atd. Mnohí pozorovatelia tento vážny stav zľahčujú, iní však výstražne varujú, poukazujú na ciele a zámery islamizmu. Islam je výbojným náboženstvom a v minulosti sa šíril hlavne ohňom a mečom. Takéto výbojné šírenie islamu je v ich chápaní „svätou vojnou“ (džihad) a tí, čo v boji padnú, sú vlastne mučeníci, ktorých čaká slastná odmena v raji. Cieľom islamu je podmanenie sveta a rozšírenie svojho vplyvu do všetkých oblastí zemegule.

Je mnoho vplyvných osobností a organizácií, ktoré popierajú, že by tu bola nejaká zrážka civilizácií, Tvrdia, že všetky náboženstvá a všetky kultúry sa v podstate usilujú o to isté a že fanatické skupinky džihadistov v moslimskej civilizácii je výnimočný zjav, ktorý neslobodno stotožňovať s drvivou väčšinou pokojamilovných nasledovníkov proroka Mohameda.

Na druhej strane nemožno nevidieť prejavy širokých vrstiev občianstva, ktoré otvorene dávajú najavo svoj nesúhlas so zmýšľaním a konaním tzv. politických elit. Nedávne všeobecné voľby v Rakúsku, Maďarsku, Taliansku a v pozoruhodnej miere aj v Nemecku nie sú výrazom xenofóbie, ani rasizmu a iných primitívnych pudov, sú skôr výstražným upozornením a varovaním, že tu čosi nie je v poriadku. Hlas ľudu... Národy kresťanskej Európy nie sú bez súcitu, im netreba pripomínať kresťanské povinnosti voči chudobným, prenasledovaným, utečencov a vyhnancom. Očakávajú však, aby tí, ktorých pritulili, sa správali ako hostia - aj keď nepozvaní - voči hosťiteľom, aby rešpektovali kultúru a tradície zeme, ktorá im poskytuje azyl, aby sa snažili zblížiť s prostredím, ktoré sa stalo ich domovom. Neznamená to, že by sa mali úplne odčudzovať svojim rodným koreňom. Aj ja som utečenec a z vlastnej skúsenosti viem, že možno rov-

nako rešpektovať a milovať rodnú zem a všetko čo v nej je a žije, ako aj adoptovanú vlasť a všetko, čo v nej je a žije.

Západná civilizácia má teda určité zákonité očakávania nielen od utečencov, čo prišli z moslimskej civilizácie, ale aj voči krajinám kultúry, z ktorých prichádzajú. Z histórie a v určitom zmysle aj zo súčasnosti je však známe, že moslimami ovládané územné oblasti a štáty pokladajú prítomnosť kresťanov a vyznávačov iného neislamského náboženstva na svojom území takmer za urážku. Sťažujú im život, diskriminujú ich, uvaľujú na nich zvláštne dane a iné bremená, alebo ich aj otvorene prenasledujú. V týchto dňoch americké ministerstvo zahraničia zverejnilo výročnú správu komisie o stave náboženskej slobody vo svete (US Commission on International Religious Freedom, USCIRF). V nej sa hovorí o zhoršujúcom sa stave v tejto oblasti, kde „bezohľadné príkoria dosiahli nevidaných rozmerov - pokusy o genocídu, vraždenie nevinných, systematické ničenie bohoslužobných budov a miest.“ Medzi krajinami, ktoré sa v tejto súvislosti uvádzajú, nachádzajú sa aj štáty, kde sa pácha násilie na vyznávačoch islamu, ako je prípad Rohingov v Barme (Majnmár) a Ujgurov v Číne, ale v zozname sa najčastejšie vyskytujú štáty sprevažnou väčšinou moslimského obyvateľstva: Saudská Arábia, Eritrea, Tadžikistan, Pakistan, Turkmenistan...

Len jeden taký nedávny príklad: V Saudskoarabskom kráľovstve žije viac než 8 miliónov cudzincov, väčšinou pracovníkov na naftových poliach a pomocníkov v domácnostiach. Z nich je asi milión kresťanov, prevažne prístahovateľov z Filipín, ktorých je tam - podľa sčítania z roku 2014 - asi 1 050 000. Okrem nich tam pracujú aj kresťania z Egypta (koptovia), Etiópie, z Európy a USA. Títo však nemajú ani jeden kostol, ani jedného kňaza, ani možnosť verejne prejavovať svoju vieru. Svetová pozornosť upútal prípad 35 kresťanov z Etiópie, ktorých dňa 15. decembra 2011 v meste Jeddah prepadla arabská polícia, keď sa modlili v súkromnom dome. Policajti im ubližovali, bili ich, vyhrážali sa im trestom smrti a odvliekli ich do väzenia. Neskôr, keď zamestnávateľia týchto nešťastníkov žiadali policajnú správu, aby uviedli dôvod, čím sa títo ich zamestnanci previnili, dostali odpoveď, že nedovolené praktizovali svoju vieru („for practising Christianity“). Pritom náboženská sloboda (čo znamená aj sloboda zhro-

mažďovania k modlitbám), je medzinárodne uznávaná ako jedno zo základných ľudských práv a vyznávači islamu na Západe v plnej miere požívajú všetky prednosti tejto slobody, stavajú si mešity, slobodne sa schádzajú na modlitby a nehatene môžu konať všetko, čo im prikazuje Korán.

Rôzne formy administratívnych zásahov, ktoré obmedzujú náboženskú slobodu, je hlavným dôvodom, prečo dnes tak málo kresťanov sa nachádza v krajinách, ktoré boli kľúčovou kresťanstva, ako je Palestína, Sýria, Libanon, Turecko, Irak, Egypt a celá severná Afrika. Za posledných 50 rokov aj ten nepatrný počet kresťanov, čo si 1400 rokov zachovali svoju vieru v spomínaných oblastiach, sa scvrkol na splašenú hŕstku úbožiacov, ktorí sa ešte nerozhodli, kam utiecť, kam sa uchýliť pred terorom oživeného moslimského džihadizmu.

Nemožno zatvárať oči pred násilím fanatických džihadistov, ktorému sú v súčasnosti vystavení nielen naši bratia vo viere, ale aj iní príslušníci nemoslimského náboženstva všade, kde moslimský vplyv získa prevahu: kresťania a Jazidi v severnom Iraku, kresťania masakrovaní hnutím BokoHaran v severnej Nigérii, hnutím Al-Šabáv Somálsku a Keni, alebo koptickí kresťania v Egypte ponechaní na milosť a nemilosť fanaticov Moslimského bratstva.

Ukrutnosti páchané džihadistami v Afrike alebo na Strednom Východe boli pre väčšinu západnej verejnosti iba suchými novinovými správami. Ale v posledných 3-4 desaťročiach sa ony preniesli aj na Západ: do Spojených štátov, Francúzska, Anglicka, Nemecka... Tu už nebolo možno zatvárať oči a volať, že "skutok sa nestal". Lenže niektorí jednotlivci a skupiny odmietali veriť vlastným očiam. Tvrdili, že to sú iba ojedinelé prípady. Islam je podľa ich mienky mierumilovné náboženstvo, ktoré niektorí pomýlenci zneužívajú. Teda nemôže byť ani reči o "zrážke civilizácií". V určitom zmysle majú pravdu, lebo ako trpký poznamenal americký publicista William Kilpatrick, autor knihy Politicky nesprávny sprievodca džihádu (The Politically Incorrect Guide to Jihad): "nemožno hovoriť o zrážke, keď tam bojuje iba jedna strana."

A takto sa celý konflikt ešte viac prehľbuje. Už to nie je iba konfrontácia západnej civilizácie s moslimskou, ale aj konflikt vo vnútri západnej civilizácie, v ktorej isté vplyvné skupiny ostávajú pasívne, apatické, alebo dokonca vymýšľajú ospravedlnenia pre výčiny džihadistov.

Najnebezpečnejším spojencom militantného islamu je západné od cudzovanie sa kresťanským tradíciám, svojej kresťanskej minulosti. Ak Západ ľahkomyseľne prehrá morálne hodnoty a stratí svoju kresťanskú dušu, stratí aj vôľu a odhodlanosť obhajovať svoje kultúrne a mravné dedičstvo, svoju slobodu. A civilizácia, ktorá sa nevie brániť, je odsúdená na zánik.

Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane!

FRANTIŠEK VNUK

Bratislava 25. mája (TK KBS) Uzmanie akéhokoľvek zväzku iných osôb za manželstvo je degradovaním prirodzenosti a degradovaním jedinečnosti manželstva. Myslí si to predseda Konferencie biskupov Slovenska (KBS) Mons. Stanislav Zvolenský. Reagoval tak na stanovisko Generálneho advokáta v prípade Coman C-673/16 pred Súdnym dvorom EÚ, ktoré bolo zverejnené v januári 2018. Súdny dvor na Twitteri ohlásil, že 5. júna vydá vo veci Coman rozsudok. Arcibiskup Zvolenský poslal list predsedovi Súdneho dvora EÚ Koenovi Lenaertsovi. Na vedomie ho poslal aj vtedajšiemu predsedovi vlády SR Robertovi Ficovi, vtedajšej ministerke spravodlivosti SR Lucii Žitňanskej a vtedajšiemu i súčasnému ministrovi zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslavovi Lajčákovi. List prinášame nižšie v plnom znení.

Pre pochopenie celého prípadu a jeho súvislostí sme pripravili krátky sumár vysvetlení.

O ČOM JE PRÍPAD COMAN?

Pán Coman je rumunský občan, ktorý sa v Belgicku zosobáčil s pánom Hamiltonom, občanom USA. Dopsial žil v Belgicku. Tvrdia, že majú záujem presťahovať sa do Rumunska a tam spolu žiť. Ak by boli obaja pracujúcimi osobami, mohli by sa do Rumunska presťahovať bez toho, aby štát skúmal ich vzájomný vzťah. Avšak pán Hamilton sa domáha pobytu v Rumunsku na základe manželského zväzku, ktorý uzavrel v Belgicku s pánom Comanom. Ak Súdny dvor EÚ požiadavku pána Comana uzná, bude to znamenať, že všetky členské štáty Európskej únie budú musieť uznávať tzv. homosexuálne manželstvá svojich občanov uzavretých v zahraničí s občanmi nečlenských štátov EÚ

Aká je v súčasnosti situácia na Slovensku v oblasti uznávania manželstiev zo zahraničia?

V EÚ platí, že cudzie verejné listiny, teda aj sobášny list, sa uznávajú bez osobitného konania, avšak len za predpokladu, že nie sú v rozpore s ústavnými princípmi uznávajúcej krajiny. Tradične sa v praxi neuznávajú sobáše, pokiaľ ide o mnohom manželstvo alebo manželstvo medzi maloletými osobami zo zahraničia. Slovensko neuznáva ani sobáš medzi osobami rovnakého pohlavia, rovnako ako Rumunsko, a práve v tomto je spor Coman významný. Hrozí, že EÚ nariadi, aby sa takéto zväzky uznávali

ČO PRINESIE ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA EÚ V TEJTO VECI NA SLOVENSKO?

Súdny dvor na Twitteri ohlásil, že 5. júna vydá vo veci Coman rozsudok. Už v januári vyšlo stanovisko generálneho advokáta v tejto veci, podľa ktorého sa predpokladá, že rozsudok bude pre účel získania pobytu za „manželov“ považovať aj osoby rovnakého pohlavia. V praxi to znamená, že dosiaľ sa na Slovensku mohli presťahovať na viac ako 3 mesiace rodiny, kde jedna osoba pracuje a ostatní sú na nej výživou závislí. Často práve manželka a deti nasledujú manžela za pracovnou ponukou do zahraničia. Teraz hrozí, že Slovensko bude musieť akceptovať aj dve osoby rovnakého pohlavia, ktoré sa v cudzine zosobášili.

A BUDE TO SKUTOČNE PRE SLOVENSKO PROBLÉM, AK IDE LEN O PRÁVO USADIŤ SA A ŽIŤ V NEJAKEJ KRAJINE?

Je to zásadný problém. Zakladajúce zmluvy EÚ majú síce prednosť pred zákonmi, ale nie pred Ústavou SR. Európska únia týmto vysiela signál, že nemieni rešpektovať ústavné systémy svojich členov, čo je veľmi závažné

AKO SA PRÍPADNÉ

VYDANIE ROZSUDKU

DOTKNE NAŠICH OBČANOV?

Slovensko zastáva názor, že výsostným a najlepším prostredím pre výchovu detí je manželstvo muža a ženy. Je to ideál,

ktorý vyplýva priamo z našej ústavy, aj keď vieme, že v praxi tento ideál nie je vždy naplnený. Ideál je ale preto ideál, aby bol hodným nasledovaním. Dáva sa tu základ pre obchádzanie našej ústavy. Nejaký Slovák by sa napríklad mohol ísť zosobášiť s osobou rovnakého pohlavia, ktorý nie je občanom EÚ, napríklad do Belgicka. Na základe rozhodnutia Coman by žiadali zapísať tento zväzok ako manželstvo do slovenskej matriky, na základe čoho by im bol vydaný slovenský sobášny list. Takže nie je pravda, že by šlo len pre účely pobytu. Následne by ale vznikol právne chaotický stav, ktorý je v právnom štáte neprípustný. Občania inej krajiny by na území Slovenska mali viac „práv“, ako slovenskí občania, ale nie v dôsledku chyby nášho ústavného systému, ale v dôsledku zásahu zvonka, z EÚ. To by potom mohol byť podklad pre ďalšie „zrovnoprávnenie“ našich občanov s tými cudzími – mohli by následne argumentovať, že cudzinec u nás môže byť za-

právnu ani spoločenskú hodnotu manželstva. Úloha občianskeho zákona je istotne väčšmi limitovaná ako úloha morálneho zákona, ale občiansky zákon nemôže protirečiť zdravému rozumu, lebo by stratil silu zaväzovať vo svedomí. Každý ľudmi ustanovený zákon má svoju platnosť zákona natoľko, nakoľko je odvodený z prirodzeného zákona, uznávaného zdravým rozumom, a nakoľko rešpektuje neodňateľné práva každej osoby. Právne normy priaznivo naklonené homosexuálnym zväzkom sa protivia zdravému rozumu, lebo priznávajú zväzku dvoch osôb rovnakého pohlavia obdobné právne záruky ako manželskej inštitúcii. Po zväžení hodnôt, ktoré sú tým ohrozené, nemôže Európska únia de facto legalizovať tieto zväzky a zároveň si plniť svoju povinnosť podporovať a chrániť základnú inštitúciu spoločného dobra, ktorou je manželstvo.

Jednotlivé štáty Európskej únie vo svojich ústavných a základných princípoch

predovšetkým úplne chýbajú biologické a antropologické prvky manželstva a rodiny, na základe ktorých by bolo možné rozumne odôvodniť právne uznanie týchto zväzkov. Tieto zväzky totiž nie sú schopné adekvátne zabezpečiť rozmnožovanie a zachovanie ľudského rodu. Ani možnosť využitia nedávnych objavov v oblasti umelého oplodňovania, ktoré navyše vôbec nerešpektuje dôstojnosť človeka, nemienuje nič na ich neadekvátnosti.

Začleniť deti do homosexuálnych zväzkov prostredníctvom adopcie znamená dopúšťať sa na nich násilia v tom zmysle, že sa zneužíva ich slabosť, pričom sú umiestnené do prostredia, ktoré nepomáha ich plnému ľudskému rozvoju. Takáto prax by bola zaiste veľmi nemorálna a bola by v priamom rozpore s princípom uznaným Dohovorom OSN o právach dieťaťa, podľa ktorého najvyšším záujmom hodným ochrany je záujem dieťaťa ako najslabšieho a najbezbrannejšieho článku ľudskej spoločnosti.

Predseda KBS

apeluje na Súdny dvor EÚ kvôli jedinečnosti manželstva

písaný ako manžel osoby rovnakého pohlavia, a dvaja Slováci nie. Mohli by tvrdiť, že ide o diskrimináciu a súdnou cestou vynucovať uznanie aj ich zväzku za manželstvo

LIST PREDSEDU KBS PREDSEDOVI SÚDNEHO DVORA EÚ

Vážení pán predseda Koen Lenaerts, oboznámil som sa s obsahom návrhov Generálneho advokáta vo veci C-673/16 Coman, v ktorej aktuálne rozhoduje Súdny dvor Európskej únie. Nakoľko niektoré vyjadrenia a právne názory tam obsiahnuté považujem za obzvlášť závažné, dovoľujem si Vám napísať svoje stanovisko. Samotná Zmluva o Európskej únii, vo svojej preambule uvádza, že Čerpá inšpiráciu z kultúrneho, náboženského a humanistického dedičstva Európy, z ktorého sa vyvinuli univerzálne hodnoty nezrušiteľných a nescudziteľných práv ľudskej bytosti, slobody, demokracie, rovnosti a právného štátu

Generálny advokát v návrhoch k predmetnému prípadu vyjadruje presvedčenie, že „definícia pojmu „manželský partner“ aj pre osoby rovnakého pohlavia, ktorú stanoví Súdny dvor, nevyhnutne ovplyvní samotnú identitu dotknutých mužov a žien, a teda aj ich dôstojnosť, ale aj osobný a spoločenský pohľad občanov Únie na manželstvo, ktorý sa medzi rôznymi osobami a rôznymi členskými štátmi môže líšiť“.

Súdny dvor Európskej únie však nikdy nedostal takú právomoc od štátov, a teda ani občanov, aby mohol úmyselne podsúvať zmenu zmysľovania spoločnosti. Rovnako, Európska únia nikdy nedostala od štátov takú právomoc, aby mohla meniť zákonnú definíciu manželstva s univerzálnou platnosťou pre všetky krajiny Európskej únie. Napokon, ani človek nemá takú moc, aby mohol zmeniť prirodzený zákon vpísaný do štruktúry rodiny a manželstva. Ak sú zamestnanci Súdneho dvora presvedčení o opak, tak sa žiaľ mylia. Slovami G.K. Chestertona, „Omyly neprestávajú byť omylmi, keď prídu do módy.“

Obzvlášť znepokojujúci je jav, ktorým Súdny dvor Európskej únie pošliapava základné princípy demokracie a vlády práva. Článok 4 Zmluvy o Európskej únii rovnako garantuje, že únia rešpektuje rovnosť členských štátov pred zmluvami, ako aj ich národnú identitu obsiahnutú v ich základných politických a ústavných systémoch.

Mnohé ústavné systémy krajín Európskej únie, vrátane Ústavy Slovenskej republiky, garantujú, že manželstvo je jedinečný zväzok muža a ženy. Žiadny iný zväzok iných skupín osôb nemôže požívať

právnych poriadkov deklarujú svoje postoje vo vzťahu k niektorým spoločenským javom.

Je nedotknuteľným prejavom suverenity štátu zakotviť svoje ústavné princípy, a to v súlade so zásadami demokracie a právného štátu. Je neprípustné dovoliť taký postup, ktorý v záujme výlučne ekonomického blaha - v podobe voľného pohybu osôb v Európskej únii - obchádza vnútroštátneho zákonodarcu tým, že umožní „turistiku“ za pseudoprávami a následne prinúti niektorý štát tieto pseudopráva priznať v rozpore s vôľou zákonodarcu, ústavodarcu a v neposlednom rade samotných občanov.

Rozsah priznaných práv v každom členskom štáte Európske únie je rôzny a plne legítimný. Právna úprava sa líši napríklad v rozsahu daňového zaťaženia, daňových úľav pre manželov, cien nehnuteľností, dopravnej či cyklistickej infraštruktúry a v neposlednom rade sú aj kultúrne a spoločenské zvyky rôzne. Každá osoba, ktorá požíva voľný pohyb osôb na území Európskej únie, si je vedomá nielen kultúrnych a spoločenských rozdielov v jednotlivých krajinách, ale aj právnych rozdielov. Nemožno tvrdiť, že rozdielne úpravy v priznaných právach sú jediným dôvodom, ktorý údajne bráni voľnému pohybu osôb. Zaisť sa niekto môže rozhodnúť žiť v Holandsku len z dôvodu dobrej cyklistickej infraštruktúry, ale rovnako musí rešpektovať, že ak sa presťahuje do inej krajiny, napríklad z dôvodu nízkej ceny nehnuteľností, môže byť podrobený inému daňovému zaťaženiu, alebo strieť neexistenciu cyklotrás.

Osoby žijúce v Európskej únii si musia byť vedomé odlišných ústavných systémov v jednotlivých krajinách, a ak sa rozhodli využiť aktuálne právne výhody v jednej krajine, nie je právne akceptovateľné vnucovať tieto vytvorené práva iným štátom prostredníctvom Súdneho dvora Európskej únie. O čo teda ide pri právnom uznaní homosexuálnych zväzkov na úrovni zákona? Ide presne o požívanie týchto ekonomických práv, ktoré štáty udeľujú manželstvu. Manželstvo ako jedinečný zväzok muža a ženy ako prirodzená a nevyhnutná bunka zdravej spoločnosti je povýšený občianskymi zákonmi k požívaniu výhod, ktoré sú mnohokrát ekonomického charakteru. Týmto štát dáva na vedomie všetkým, že manželstvo muža a ženy ako jediné prirodzené prostredie na výchovu potomstva a budúcich generácií, si zaslúži osobitné postavenie

Uznanie akéhokoľvek zväzku iných osôb za manželstvo je degradovaním prirodzenosti, degradovaním jedinečnosti manželstva. V homosexuálnych zväzkoch

Morálne vedomie si vyžaduje, aby sme za každých okolností svedčili o celej morálnej pravde, ktorej sa proti tak uznanie homosexuálnych vzťahov, ako aj nespravodlivá diskriminácia homosexuálnych osôb

Osobitne musím zdôrazniť, že jediné základné ľudské právo vyplývajúce z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je právo na uzatvorenie manželstva medzi mužom a ženou, a to za podmienok ustanovených vnútroštátnou legislatívou.

Súdny dvor Európskej únie nemá takú zverenú kompetenciu, ktorá by mu umožňovala fakticky obísť nielen ústavnú ale aj legislatívnu úpravu niektorej krajiny tým, že sa mu prikáže automaticky uznať statusové rozhodnutie z inej krajiny bez možnosti namietat' nezlučiteľnosť s právnym systémom tohto štátu, ako aj fakticky úplne znefunkčniť inštitúciu výhrady verejného poriadku, imperatívnych a kogentných noriem, ktoré možno aplikovať v systéme medzinárodného práva súkromného aj na účely priznávania právneho účinku cudzím rozhodnutiam a verejným listinám.

V neposlednom rade musím rovnako zdôrazniť hlboké nepochopenie právnej úpravy manželstva, ktoré sa, žiaľ, objavuje naprieč judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, čo je možné vidieť aj v nesúhlasných stanoviskách k rozsudkom týkajúcich sa zväzkov osôb rovnakého pohlavia. Tieto chybné interpretácie a zlyhanie aplikácie princípov prirodzených zákonov, ktoré sa objavujú v rozsudkoch Európskeho súdu pre ľudské práva, sa následne stávajú podkladom pre rozhodovanie aj pre Súdny dvor Európskej únie, ako vidieť aj z návrhov generálneho advokáta v prípade Coman.

Záverom musím zopakovať, že akceptovaním návrhov Generálneho advokáta v predmetnom prípade C-673/16 a prevzatím záveru, že „pojmem „manželský partner“ sa vzťahuje na štátneho príslušníka tretieho štátu rovnakého pohlavia ako je občan Európskej únie, s ktorým tento občan uzavrel manželstvo“, Súdny dvor Európskej únie pošliapie samotné základy a myšlienky, na ktorých bola Európska únia postavená, pošliapie princípy demokracie a vlády práva, pošliapie prirodzený zákon a ľudskú dôstojnosť a týmto univerzálnym hodnotám, v ktorých stále skutočne žije väčšina európskej spoločnosti, nadradí jednoduchý ekonomický princíp voľného pohybu osôb a ekonomické výhody.

S účtou

Mons. STANISLAV ZVOLENSKÝ
bratislavský arcibiskup metropolita

Prirodoveda nám hovorí, že vo vzduchu krúžia nespočetné baktérie a zárodky chorôb, ktoré potrebujú najšť vhodné ložisko, kde by sa usadili a odkiaľ by sa šírili, a že tieto mikróby neustále dýchame. Ak je organizmus vyčerpaný a oslabený, nebezpečné mikróby sa v ňom usadia a s ohromujúcou rýchlosťou sa množia a šíria, až nakoniec podkopú a zničia naše zdravie. Jediná ochrana pred týmto zákerným nepriateľom, ktorému sa nedá vyhnúť, je zdravé a silné telo, ktoré má dostatok prirodzených síl odraziť nájazd týchto útočníkov.

Rovnako to platí aj v duchovnej sfére, kde sme takisto vystavení infekčným útokom. V povetří duchovného života sa hmýria miliardy smrteľných zárodkov, ktoré sú vždy pripravené vrhnúť sa na unavenú a oslabenú dušu, šíriť malomocnosť skrze každú duševnú mohutnosť a zničiť duchovný život. Proti tejto hrozbe a nebezpečenstvu, ktorému nie je možné sa v dnešných podmienkach vyhnúť, musí byť zdravá duša pripravená. Nákaze sa vyhne, len ak sila, ktorou vzdoruje je úmerná nákaze a tá sila je úmerná nášmu duchovnému zdraviu. Byť pripravený znamená byť ozbrojený, ale to nestačí. Potrebujeme mať vnútornú silu odraziť nákazu. V duši nesmie byť nič, v čom by sa nepriateľ mohol usadiť, pretože je natoľko zákerný a efektívny, že aj skrze najmenší kontakt dokáže vpraviť do duše smrteľnú infekciu.

Tento duchovný mor vstupuje do duše nielen skrze nezriadené vášne, ale nájde si cestu aj cez intelekt, často pod maskou starostlivo vytvorenou na oklamanie nič netušiacich a neopatrných. Trójania vpustili nepriateľa za hradby, hoci si mysleli, že naopak, významne posilňujú svoju bezpečnosť. Ich fatálna skúsenosť sa dnes odovzdáva v porekadle - "Bojte sa Grékov, keď prinášajú dary." Intelektuálna strnulosť, neskúsenosť, nevedomosť, nevšímavosť a poddajnosť, ba i cnosti ako veľkodušnosť, dobroprajnosť a milosrdenstvo sa stávajú bránami pre nepriateľa, ktorého potom s prekvapením pozorujeme, ako obsadil hrad!

Aby sme mohli rozpoznať nebezpečenstvo, musíme odhaliť možné formy, v ktorých prichádza. To je však ťažké, uniformy nepriateľa majú mnoho strihov, farieb a ozdôb. Ak sa spoľahneme len na vonkajšiu podobnosť, budeme častejšie oklamani ako istí si jeho identitou. Skôr, ako uvidíme pravidlá, ako rozoznať priateľa od nepriateľa v boji, ktorý sa vedie v zákutiach našej duše, pripomeňme si pozície oboch táborov. Najlepšie to urobíme, ak preskúmame pôvod a zdroj nebezpečenstva, ktorému čelíme. Môžu sa nás pýtať: "Kde je tento nepriateľ vykreslený ako nedotknuteľný a len ťažko prístupný obyčajným smrteľníkom? alebo "Je to nebezpečenstvo také naliehavé, je také blízke a také strašné, ako hovoríte? Kde sa vôbec vzalo? Ukážte mi ho. Ak vieme, odkiaľ prichádza nepriateľ, lepšie odhadneme jeho silu."

Hovoríme k tým, čo žijú uprostred špecifických podmienok nášho západného životného štýlu, a spirituálna a mravná situácia tejto krajiny formuje aj spirituálnu a mravnú atmosféru v ktorej sa

nachádzame, teda vzťah nás samých k okoliu a okolia k nám samotným a tu nachádzame odpoveď na našu otázku.

Zoberme najskôr všeobecné fakty. Je nás tu viac ako 260 miliónov (USA, cenzus z roku 1990, pozn. prekladateľa). 60 miliónov sa označuje za katolíkov, 80 miliónov za protestantov a zvyšok, 120 miliónov sa nehlási k žiadnemu náboženstvu len k vlastnému presvedčeniu, ktoré je výsledkom ničoho iného než individuálnych rozmarov a rozhodnutí.

Mimo rozličných zoskupení kresťanov je tu stále väčšia časť populácie, ktorá sa o kresťanstvo neza-

DON FELIX SARDA Y SALVANY

Odkiaľ pochádza liberalizmus?

ujíma, prípadne ho odmieta. Nie je v tom veľký rozdiel, v skutočnosti nie je ani veľký rozdiel ak sú k náboženstvu len ľahostajní, alebo otvorene nepriateľskí. Musíme sa tu teda vysporiadať s populáciou, ktorá je v každom ohľade neveriaca. Dnes je to viac ako 45 percent národa. V ostrom náboženskom protiklade k tejto mase neveriacich a protestantov sú katolíci (dnes je nekatolíkov viac ako 76 percent, ale percento je vyššie a hrozivejšie, ak zarátame väčšiu časť dnešných katolíkov - rok 1993 - ktorí svoju vieru alebo nežijú, alebo nepoznajú, najmä čo sa mravnosti týka, alebo neberú do úvahy katolícku doktrínu, čo robí podiel nevercov až 90 percent, teda predpokladám tak 25 miliónov praktizujúcich katolíkov)

Heréza a náboženská ľahostajnosť je s katolicizmom nezlučiteľná. "Kto nie je so mnou, je proti mne" (Mat. 12:30) povedal sám Pán a odmietnutie katolíckej pravdy je radikálnym a spoločným prvkom i herézy, i neviery. Rozdiel je len v stupni. Jedno odmieta menej ako druhé. Protestantizmus so svojou širokou škálou vyznaní je šikmá plocha naklonená k priepasti výslovnej neviery. Protestantizmus vždy bol praktickou neviery, jeho konečným cieľom je otvorená nevier a 120 miliónov neveriacich v tejto krajine je toho svedkom.

Žijeme v náboženskej anarchii. 235 miliónov spoluobčanov (čísla z roku 1990) sa dá považovať za protikatolíkov. Títo produkujú atmosféru plnú mikróbov jedovatých, ba až smrteľných pre katolícky život, pokiaľ sa usidlí v katolíckej duši. Už len gravitačnej sile, ktorou táto masa prevažuje nad menšinou, sa môžu vzoprieť iba tí najmocnejší. Pod týmto nebezpečným vplyvom sa do neopatrných duší vkráda smrteľná zotrvačnosť a tú možno poraziť len tým najživším zachovávaním katolíckej viery. Prežiť bez úplného vyčerpania uprostred neveriaceho a kacírskoho národa si žiada odolnú náboženskú konštitúciu. Tomuto nebezpečenstvu sme vystavení denne, stretáme ho v tisíckach rôznych podob v každom aspekte života ako silné protikatolícke zmýšľanie

a zvyky. Mimo túto duchovnú zotrvačnosť, ktorá je viac pasívna než aktívna, produkuje naše nekatolícke okolie ešte väčšiu hrozbu.

Je prirodzené, že protestantizmus i ateizmus si hľadá verejný výraz. 200 miliónov nekatolíkov prirodzene hľadá, ako verejne vyjadriť svoje presvedčenie. Majú svoje organizácie a literatúru, kde možno nájsť ich verejne vyjadrené názory. Ich názory na náboženstvo, morálku, politiku, usporiadanie spoločnosti sú nám neprestajne predkladané. Opakujú ich dennodenne z tribún, novín, televízie. Naša literatúra je presýtená protikatolíckym dogmatizmom. Z každej strany na nás kričí odporný, neka-

Zjavenia, ktorá sa práve niekomu nepozdáva, pod rovnakou zámkou je možné zavrhnúť aj Zjavenie celé. Ak sú všetky vierovyznania rovnako dobré, rovnako dobré musí byť aj vierovyznanie žiadne. Bezbožnosť ovládla bojové pole s pomocou smrtonosného racionalizmu a prebila sa do samotnej citadely protestantizmu, neschopného ubrániť sa svojmu vlastnému dieťaťu. Ako výsledok medzi ľuďmi tejto krajiny pozorujeme (okrem dobre formovaných katolíkov), že autoritatívne a pozitívne náboženstvo absolútne prepadlo a náboženská viera a nevier sa stala len záležitosťou názoru, takže v nej budú medzi ľuďmi vždy

absolútna sloboda náboženstva, zvrchovanosť štátu, sekulárne vzdelávanie, odmietanie každého vzťahu verejného života a náboženstva, manželstvo, sankcionované a legitimizované výhradne štátom, atď. Jedným slovom, ktoré je syntézou toho všetkého, máme tu všeobecnú sekularizáciu, ktorá upiera náboženstvu možnosť akejkoľvek aktívnej intervencie do verejného života. Teda čistokrvný ateizmus.

Vymenovali sme zdroje liberalizmu, čo sa týka jeho ideí. Ak pohliadneme na protestantské a bezbožné prostredie, v ktorom žijeme, tak to vytvára intelektuálnu atmosféru, ktorú neprestajne nasávame

tolický duch. Nemôžeme mu uniknúť. Obklopuje nás. Veje nám do tváre, vstupuje do nás skrze oko i ucho. Od narodenia po smrť nás zotročuje. Tu utišuje a lichoť, tam nenávidí a preklína, tu hrozí, tam prosí. Najnebezpečnejšie ale je, keď prichádza vo forme "oslobodenia". V tejto maske je mimoriadne zvodný. A práve z tohoto uhla pohľadu ho budeme skúmať. Pretože protestantizmus a ateizmus podnikli ten najničivejší nájazd na vieru práve v podobe liberalizmu. Práve z týchto nekatolíckych a protikatolíckych podmienok, ktoré okolo nás panujú, povstal network našich čias, liberalizmus.

ČO JE TO LIBERALIZMUS?

Protestantizmus prirodzene plodí toleranciu k bludom. Zavrhuje princíp autority v náboženstve, nemá ani definíciu, ani žiadne kritérium pre vieru. Princíp, že každý jednotlivec, alebo každá sekta, smie interpretovať poklad Zjavenia podľa svojho súkromného úsudku, dáva vzniknúť nekonečným rozdielom a protikladom. Svojou vlastnou nemožnosťou a vďaka chybnému hlasu autority v otázkach viery, musí uznať za platný a pravoverný akýkoľvek názor, ktorý vytryskol zo súkromného úsudku. Tak sa, pod tlakom vlastných premis, dostal protestantizmus nevyhnutne k záveru, že ani jedno vierovyznanie nie je lepšie ako druhé. A tak sa teda usiluje svoju vlastnú rozpornosť skryť pod falošným hávom slobody svedomia. Viera, podľa protestantizmu, nepramení v legitímne a božsky ustanovenej autorite, ale vychádza priamo z ničím nehateného špekulovania, či okamžitého rozmaru týkajúceho sa predmetu Zjavenia. Jedinec, alebo sekta, vykladá Zjavenie podľa svojej ľubovôle, prijíma a zavrhuje to, čo sa mu práve páči alebo nepáči. Ľudovo sa to nazýva sloboda svedomia. S odvolaním sa na tento princíp ateizmus úplne rovnakým spôsobom, odmieta celé Zjavenie a protestantizmus, ktorý túto premisu priniesol, je bezmocný proti jej dôsledkom. Je predsa jasné, že ak pod záštitou slobody svedomia jestvuje právo odmietnuť nejakú časť

jestvovať podstatné rozdiely a každý je slobodný vytvoriť si vlastné vyznanie, prípadne nemať žiadne.

Taká je hnacia sila herézy, neprestajne okupujúcej náš sluch, zaplavujúcej našu literatúru a tlač. Proti tomuto musíme byť neprestajne ostražití najmä preto, lebo na nás útočí pod zákernou maskou falošnej lásky, v mene falošnej slobody a pod zámkou náboženskej tolerancie.

Tento princíp sa rozvetvuje na mnoho strán a zasahuje korene rodinného, občianskeho a politického života, ktorého životná sila závisí od výživy, ktorú mu poskytuje udržiavajúca sila náboženstva. Pretože náboženstvo je puto, ktoré nás zjednocuje s Bohom, Zdrojom a Cieľom všetkého dobra. Neviera, či virtuálna ako v protestantizme, alebo explicitná ako v ateizme trhá zväzok medzi Bohom a ľuďmi a usiluje sa vybudovať ľudskú spoločnosť len na základe absolútnej ľudskej nezávislosti. Liberálna propaganda spočíva na týchto princípoch:

1. Absolútna zvrchovanosť jednotlivca a jeho úplná nezávislosť na Bohu a Božej autorite.

2. Absolútna zvrchovanosť spoločnosti a jej úplná nezávislosť na všetkom, čo nepovstalo z nej samej.

3. Absolútna občianska zvrchovanosť implikovaná právom ľudu nezávislo si tvoriť vlastné zákony, v rámci čoho je výslovne odmietané akéhokoľvek iné kritérium, ako vôľa ľudu vyjadrená všeľudovým hlasovaním, resp. parlamentnou väčšinou.

4. Absolútna sloboda myslenia v politike, morálke či náboženstve. Neobmedzená sloboda tlače.

Toto sú najzákladnejšie a najradikálnejšie princípy liberalizmu. Vo vyzdvihnutí absolútnej zvrchovanosti jednotlivca a jeho nezávislosti na Bohu nachádzame pôvod všetkého ostatného, čo liberalizmus prináša. Ak to máme pomenovať jedným slovom, tak je to racionalizmus, čiže doktrína o absolútnej zvrchovanosti ľudského rozumu a ustanovení ľudského rozumu za mieru všetkej pravdy. Potom tu máme individuálny, spoločenský a politický racionalizmus, ktorého prejavmi sú,

do našich duší. Východiská liberalizmu nezostávajú len na teoreticko-špekulatívnej úrovni, ale reálne infikujú náboženské myslenie. Ľudia nie sú iba čisto kontemplatívne bytosti. Doktríny a vierovyznania, ktoré si osvojujú, sa potom musia logicky prejavovať aj v ich skutkoch. Dnešná teoretická úvaha sa stáva najtrajším uskutočneným činom, lebo ľudia už z povahy svojej prirodzenosti zvyčajne konajú tak, ako zmýšľajú. Preto dnes je ľahké pozorovať racionalizmus vo všetkých aspektoch našej reality. Jeho hmatateľné stopy a prejavy nachádzame v tlači, v legislatíve i v spoločenskom živote. Sekulárna tlač je ním napáchnutá a jednohlasne deklaruje absolútne oddelenie verejného života a náboženstva. Stal sa rozlišovacím znakom žurnalizmu a každý editor, ktorý ho dennodenne nerozhlasuje vo svojich titulkoch, rýchlo pocíti ostrý nôž verejného odsúdenia. Sekularizácia je neprehliadnuteľná v zákonoch o manželstve a rozvoze, v samotných základoch našej spoločnosti, v sekulárnom vzdelávaní, kardinálnom princípe nášho verejného školstva, šíri sa do srdca budúcich občanov a rodičov, je povinnou súčasťou školskej legislatívy, klinom ktorým vnikol do spoločnosti socializmus, pozorujeme ju v reči a beznom spoločenskom styku. Nepretržite a opakovane sa zjavuje v tajných spoločnostiach, organizovaných ako deštruktívne kontránáboženstvá, ktoré vôbec neskrývajú úmysel zničiť katolicizmus, je postrachom našich inštitúcií a krajinu vydáva do rúk sprisahancov, ktorých plány a metódy, skryté mimo zorné pole verejnosti, postupne budujú tyranu temnoty.

Tisícami spôsobov nachádza racionalizmus vyjadrenie a priestor pre realizáciu vo verejnom a občianskom živote a hoci sa jeho prejavy môžu zdať príliš rôznorodé, vždy je pozoruhodne jednotný a systematický v opozícii voči katolicizmu. Či je dirigovaný zhora, alebo spontánny, vždy postupuje rovnakým smerom. Bez ohľadu na typ, druh, či školu, ku ktorej sa ten ktorý liberaliz-

mus priznáva, či v spoločnosti, či v rodine, či v politike, vždy nesie rovnaký charakteristický znak – odpor k Cirkvi a vždy stigmatizuje horlivých obrancov Viery ako reakcionárov, klerikálov, ultramontanistov a pod. Kdekoľvek ho nájdeme, nech má akúkoľvek rovnošatu, liberalizmus je vo svojom praktickom uskutočnení otvorenou a systematickou vojnou s Cirkvou. Či ide o intrigánsky a pokútny druh, či je to legislatívou naordinovaná odroda, či sa sám nazýva Slobodou, či Vládou, či Štátom, či Humanitou, či Rozumom, alebo inak, jeho fundamentálna vlastnosť je nekompromisná nenávisť k Cirkvi.

Liberalizmus je svet sám osebe. Má svoje dogmy a maximy, má svoju módu, literatúru, svoju diplomáciu, svoje zákony, sprisahania a nástrahy. Je to svet Lucifera, ktorý sa vkradol do našich čias pod menom slobody, v radikálnej opozícii, večnom a nikdy nekončiacom boji proti spoločnosti zloženej z Božích detí, proti Cirkvi Ježiša Krista.

LIBERALIZMUS JE HRIECH

Liberalizmus, doktrinálny alebo praktický, je hriech. V doktrinálnej oblasti je to heréza, a teda smrteľný hriech proti viere. V praktickej sfére je to hriech proti Božím prikázaniam a proti Cirkvi, ktorý v konečnom dôsledku prestupuje všetky prikázania. Presnejšie povedané, v doktrinál-

nej oblasti liberalizmus útočí na samé základy viery, je to radikálna a univerzálna heréza, pretože je to súhrn všetkých heréz. V praktickej oblasti je to radikálne a všeobecne porušenie Božieho zákona, pretože liberalizmus schvaľuje a autorizuje každé možné prestúpenie tohto zákona. Liberalizmus v doktrinálnej sfére predstavuje výslovné a tvrdošijné popretie všetkých kresťanských dogiem. Odmietá dogmu ako takú a nahrádza ju osobným názorom, či už je to názor doktrínu postulujúci, alebo doktrínu negujúci a konsekventne popiera všetky iné doktríny. Ak by sme mali detailne spísať všetky dogmy a doktríny, ktoré liberalizmus popiera, dostali by sme zoznam všetkých kresťanských dogiem, od Vtelenia po Neomylnosť. Napriek tomu, sám liberalizmus je výsostne dogmatický, hoci to odmieta uznať. A práve jeho fundamentálna dogma, dogma o absolútnej nezávislosti rozumu – či jedince, či spoločnosti – popiera a odmieta všetky kresťanské dogmy. Katolícka dogma je autoritatívna deklarácia zjavenej pravdy, alebo pravdy, ktorá zo Zjavenia bezprostredne vychádza, pričom túto pravdu neomylné deklaruje Bohom konštituovaný exponent – pápež. To si z logiky vecí vyžaduje od jednotlivca i od spoločnosti poslušné prijatie deklarovanej dogmy. Liberalizmus túto poslušnosť odmieta uznať a odmieta akúkoľvek autoritu. Nárokuje si suverenitu individuál-

neho a spoločenského rozumu a na trón povyšuje filozofický racionalizmus. Neuznáva žiadnu dogmu okrem dogmy vlastného sebaurčenia. Preto je to heréza, fundamentálna a radikálna vzbura ľudského rozumu proti Bohu. Liberalizmus samozrejme odmieta absolútnu jurisdikciu Boha Ježiša Krista nad jednotlivcami i spoločnosťou a konsekventne odmieta jurisdikciu, ktorú Boh zveril viditeľnej hlave Cirkvi nad každým veriacim, bez ohľadu na jeho hodnosť a pôvod. Navyiac, popiera nutnosť Zjavenia a povinnosť každého človeka pod hrozbou večného zatratenia sa Zjaveniu podriaďovať. Popiera formálny motív viery, ktorým je autorita zjavujúceho Boha a pripúšťa zo zjavenej nauky len toľko, koľko dokáže svojimi biednym schopnosťami pochopiť, alebo koľko si sám vyberie. Popiera neomylný učiteľský úrad Cirkvi a pápeža a v dôsledku toho všetky doktríny, ktoré sú touto autoritou vyučované. Sám seba ustanovuje za mieru a pravidlo viery, a tak robí celé Zjavenie zbytočným. Popiera všetko, čo sám nehľadá. Neguje všetko, čo sám netvrdí. Neschopný potvrdiť akúkoľvek pravdu ležiaku mimo jeho dosah, popiera možnosť existencie akejkoľvek pravdy, ktorú nevie pochopiť. Zjavenie pravdy presahujúce ľudský rozum preto ihneď vylučuje. Božstvo Ježiša Krista leží mimo jeho horizont. Cirkev je mimo jeho pochop. Podrobenie sa ľudského

rozumu Slovu Kristovmu, alebo jeho božsky ustanovenému zástupcovi (Katolíckej Cirkvi a najmä pápežovi) je pre liberalizmus neprijateľné. Liberalizmus je radikálne a všeobecne odmietnutie Božej pravdy a kresťanskej dogmy, teda je to najzákladnejší druh herézy, najväčšia vzbura proti Božej autorite a jeho Cirkvi, podobný Luciferovi a jeho maxime „Non serviam!“ Vo všeobecnom popretí zjavenej pravdy prirodzene pramení popieranie jednotlivých dogiem, či celých, alebo ich častí. Preto napríklad popiera platnosť viery pri krste, preto hľadá rovnosť všetkých náboženstiev a kultov, popiera svätosť manželstva, popiera neomylnosť Rímskeho biskupa, odmieta prijať jeho prikazy a učenie a podrobiť sa im atď.

V praktickej rovine je liberalizmus stelesnením radikálnej nemravnosti. Mravnosť žiada štandard a návod pre správne konanie. Mravnosť potrebuje hierarchiu cieľov a poriadok, v rámci ktorého jestvuje subordinácia jednotlivých prostriedkov zameraných na dosiahnutie posledného cieľa. Potrebuje princíp, alebo základné pravidlo pre všetko konanie, ktorým si subjekt mravného činu, teda rozumné stvorenie, dokáže určiť smer, ktorého sa pre dosiahnutie posledného cieľa treba pevne držať.

V morálnej rovine môže byť týmto určujúcim princípom len večný intelekt nekonečného a nestvoreného Boha. Stvorený rozum, sa musí v morálnej oblasti riadiť svetlom Nestvoreného rozumu, Počiatku všetkých vecí. Teda princípom mravného chovania musí byť zákon, stanovený Nestvoreným Intelektom a preto sú absolútnou požiadavkou mravného konania poslušnosť a podriadenie sa morálnemu poriadku. Liberalizmus ale hľadá absurdný princíp ničím neobmedzenej suverenity ľudského rozumu a popiera akýkoľvek intelekt mimo seba samého a deklaruje svoju nezávislosť v rovine poznania a teda aj v rovine konania, čiže mravnosti. Prináša morálku bez zákona, bez poriadku, slobodu konať, čo sa človeku páči, mravnosť ktorá nie je mravnosťou, pretože mravnosť implikuje nie len zameranie na cieľ, ale vyžaduje vymedzenia a vytýčenie, ktoré jej môže dať len zákon. Liberalizmus je v sfére konania univerzálnou licenciou na všetko, ktorá neuznáva žiadny princíp či zákon, okrem seba samého.

Môžeme teda povedať, že v rovine ideí je liberalizmus absolútnym bludom, v rovine skutkov absolútnym neporiadkom. V oboch prípadoch je to veľmi ťažký a smrteľný hriech, pretože hriech je vzbura proti Bohu, či myšlienkou, či skutkom a vyvýšenie človeka na miesto, ktoré patrí Stvoriteľovi.

Liberalizmus je smrteľný hriech. Katolícka teológia nás učí, že nie všetky hriechy sú rovnako ťažké a že jestvujú rozdiely aj medzi všednými hriechmi, aj medzi smrteľnými hriechmi aj medzi zásluhnými skutkami. Závažnosť hriechu sa určuje predovšetkým predmetom, na ktorý hriech útočí. Rúhanie, napríklad, útočí priamo na Boha samého a je to hriech oveľa ťažší, ako hriech proti človeku. S výnimkou nenávisťi voči Bohu, ktorá predstavuje ten najťažší zo všetkých hriechov a ktorý smrteľníci páchajú len zriedka, pokiaľ nie sú v pekle, najťažšie z hriechov sú tie proti viere. Dôvod je zrejmy. Viera je základom nad-

prirodzeného poriadku a hriech je hriechom vtedy, keď v nejakom bode smeruje proti tomuto nadprirodzenému poriadku. Najväčší hriech je ten, ktorý útočí proti základu, lebo ak sa zničia základy, zničí sa celá stavba. Odpílením konára strom nezahynie, odrezaním kmeňa či koreňov áno a viac nezakvitne, ani neprinesie ovocie. Hriech proti viere popisuje sv. Augustín týmito slovami: Hoc est peccatum quo tenentur cuncta peccata. To je hriech, ktorý obsahuje všetky ostatné hriechy.

Sv. Tomáš Akvinský, s jasnosťou o jemu vlastnou, o tom hovorí: „Závažnosť hriechu je určená odstupom, ktorý medzi človeka a Boha vnáša. Hriech proti viere vzdáľuje človeka od Boha v najväčšej možnej miere, pretože ho pozbavuje pravého poznania Boha. Z toho plynie, že hriech proti viere je najťažší z hriechov.“

Ak je hriech proti viere len hriechnou priváciou poznania Boha, nemá rovnakú váhu ako priamy a formálny útok na dogmy explicitne obsiahnuté v Božom Zjavení.

V tom druhom prípade hriech proti viere, sám o sebe ťažký, priberá závažnosť herézy. Obsahuje všetku zlobu bezbožnosti a stáva sa otvoreným protestom proti učeniu viery, alebo sa stáva otvoreným prihlásením sa k učeniu, ktoré bolo zavrhnuté ako falošné a bludné.

Okrem toho smrteľný hriech proti viere býva sprevádzaný tvrdosťou srdca, tvrdošijnosťou a uprednostňovaním vlastného rozumu pred rozumom samotného Boha. Preto heretické učenia a činy nimi inšpirované, predstavujú, okrem už spomínanej formálnej nenávisťi k Bohu, ktorej sú schopní len démoni a zatratenci v pekle, ten najťažší z hriechov. A tak liberalizmus, ktorý je herézou a jeho pôsobenie, ktoré je tiež heretické, sú podľa kresťanského zákona tými najťažšími hriechmi. Je to väčší hriech ako rúhanie, krádež, smilstvo, vražda alebo hociktoré iné prestúpenie Božieho zákona. Moderný naturalizmus to nie je schopný ani vidieť, ani chápať. Ale zákony Cirkvi vo veciach viery a mravov sú nezmeniteľné. To, čo prikazujú dnes, prikazovali aj včera a heréza zostáva herézou, bez ohľadu na podobu, akú práve má. Vzhľad klame a diabol sa často ukazuje ako anjel svetla. Nebezpečenstvo rastie spolu s príťažlivosťou vonkajšieho zjavu a heréza nebola nikdy tak zákerná, ako je dnešná forma liberalizmu. Jeho záber je široký, dotýka sa všetkého, skvelo sa maskuje a mení svoj výzor. Jeho najúčinnější nástroj je volanie po „slobode zmyšľania“, ktorá je v jeho ponímaní tá najvyššia cnosť. Chváli sa „oslobodením intelektu od dogmatizmu“, čo v skutočnosti znamená, že sa chváli nevedomosťou a pýchou.

Stretnutie s takýmto nepriateľom si vyžaduje mimoriadnu statočnosť a nepretržitú bdelosť. Ak sa s ním stretneme, naše katolícke svedomie mu musí odporovať so všetkou silou, ktorú dokáže pozbierať. Heréza a jej prejavy sú hriechy. Liberalizmus je koreňom herézy, stromom zla, na ktorého konároch hniezdia harpyje bezbožnosti. Je to zlo všetkého zla.

(Pokračovanie)

Prevzaté
z internetovej stránky
Dieťa svätého Jozefa

Kresba: Andrej Mišanek

Áno, otvorený list všetkým, ale najprv Vám, pán rektor Kňazského seminára v Banskej Bystrici - Badíne, duchovný otec Ján Viglaš.

Denník Postoj 24. 5. 2018 uverejnil Váš postoj k hlasovaniu ohľadom vraždenia detí.

Vy, ohľadom toho, či kresťanský politik musí hlasovať za zákon, ktorý by zachránil zavraždenie tisícov detí, ste tam prehlásili: "Nie nemusí."

Otče rektor, moja odpoveď na Váš postoj je: Odstúp satan, lebo nemáš zmysel pre Božie veci, ale iba pre to, čo je ľudské. (por. Mt 16:23, Mt 4:10)

Najprv, vari zločin vraždy nevinných sa týka iba kresťanov?! Či to nie je zločin aj u nekresťanov?!

Prečo tu teda hovoriť iba kresťanským politikom? Božia pravda sa má hlásať celému svetu. Vidím v tom prinajmenej Vašu ťažkú nedôslednosť, ktorá sugeruje nekresťanom, že u nich je to nepodstatné, ako budú hlasovať. Veď ak kresťania "nie musia" hlasovať za záchranu tisícov, o čo menej nekresťania. Pravda, otče Viglaš?

Ďalej hovoríte, že "ak sa tento zákon posudzuje sám osebe... nie je dobrý".

Zaiste, tento zákon, AK by vraždy nenarodených boli úplne zakázané, nie je dobrý, lebo by sa išlo k horšiemu, ALE týmto zákonom sa radikálne ide k lepšiemu. Tento zákon by predišiel vražde tisícov nevinných detí. Toto podľa Vás, pán Viglaš, nie je dobré?!

A čo tu motáte (v článku na Postoji) ohľadom "objektívnej roviny"?! Hovoríte, že ten zákon nie je dobrý, ak sa posudzuje "na objektívnej rovine"?

Ak si zalistujete v slovníkoch (ak už Vám to nie je jasné), význam slova "objektívny", tak zistíte, že to znamená "daný skutočnosťou", "stavom vecí", "vyplývajúci zo stavu vecí, z okolností".

Teda ak ste povedali, - akože ste povedali, - že OBJEKTÍVNE tento zákon nie je dobrý, tak ste povedali blud a protirečíte svätému pápežovi Jánovi Pavlovi, ktorý hovorí, že člen parlamentu "KONAL BY SPRÁVNE, keby podporil návrhy, cieľom ktorých je obmedzenie škodlivosti takéhoto zákona... Keď takto koná, nemá totiž nedovoleným spôsobom spoluúčasť na schválení nespravodlivého zákona, ale skôr ROBÍ SPRÁVNY A DOVOLENÝ POKUS obmedziť jeho škodlivé aspekty" (EV 73).

"Objektívna" skutočnosť zahŕňa OKOLNOSTI, pán Viglaš. "Objektívna rovina" je práveže opak toho, keď sa vec "posudzuje sama osebe". Vy ste protirečenia stotožnili. - No ale pomýliť sa môžem aj ja.

Hovoríte, že predkladaný zákon "Je LEN menším zlom".

Keď sa tisíce detí nezavraždí, je to podľa Vás "LEN" menšie zlo?

Pápež hovorí, že kto by hlasoval za taký zákon, "konal by správne" a robil "správny a dovolený pokus obmedziť" škodlivé aspekty.

Vy, otče Ján, tvrdíte, že "nie nemusí" človek hlasovať za to, čo je podľa pápeža "správne".

Ďalej hovoríte, že treba "brať do úvahy aj úmysel predkladateľa". A to Vy ste Pán Boh, že si trúfate súdiť úmysly ľudí?!

Nesúďte, aby ste neboli súdení. (Mt 7:1)

Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám. (Lk 6:37)

Nesúďte podľa zdania, ale súďte spravodlivo. (Jn 7:24)

O. ING. MIROSLAV ČAJKA, C.Ss.R.

Cirkvi, a osobitne ak je to autorita na ktorej vyjadrení veľmi záleží. Ako sa potom majú zorientovať, bežní veriaci ľudia, ak toto napíše morálny teológ?

Och jéj, hovoríte, - odvolávajú sa na encykliku, - že poslanec nemôže hlasovať za, lebo "je potrebné, aby poslanec komunikoval svoje postoje verejne, aby jeho absolútny nesúhlas bol známy".

Odpovede, ktoré ste Vy uverejnili, sú čistá diabolská zmes!

Ospravedlňujem sa čitateľom, za možno pre niektorých unavujúce argumenty, ktoré som tu napísal, ale musel som to urobiť, aby každý súdny človek zhodnotil, kde je pravda.

Otče Ján Viglaš, nie som na konci Vašich odpovedí (práve ich čítam), ale aj ja som už unavený.

Takže tvrdíte, že jestvujú okolnosti, keď kresťanský politik NEMUSÍ hlasovať, aj keby bola možnosť predísť vraždám tisícov.

Čiže tvrdíte, že politik, - podľa Vás teda hlavne "kresťanský", - NEMUSEL alebo nemusel by hlasovať proti zabíjaniu Židov v holokauste, ak by zákon iba obmedzoval ich zabíjanie, alebo aj v prípade, ak by neexistovala reálna

Otvorený list všetkým, keď sa rozhoduje o zavraždení ďalších tisícov ľudí, a to tých najnevinnejších

Preto nesúďte nič predčasne, kým nepride Pán. On osvetlí, čo je skryté v tme, a vyjaví úmysly srdca. (1 Kor 4:5)

Ďalej hovoríte: "Dnes však riešime primárne inú okolnosť - predkladateľa".

Otče Viglaš, v parlamente je zákon, ktorý RIEŠI, čiže PODSTATNE obmedzuje vraždenie detí!! Nuž, to ste Vy rozhodli, že sa bude riešiť predkladateľ? Alebo to parlament rozhodol? Čo to tu splietate?!

A na základe akej Vašej logiky predkladateľ je zrazu primárny a beštiálne vraždenie detí DRUHORADÉ?! Potvrďujete to, čo som na počiatku povedal.

Ďalej hovoríte, že ak neexistuje reálna šanca na schválenie zákona, "nie, nemusí" politik za taký zákon hlasovať.

A to Vy ste prorok alebo jasnovidca, že máte istotu, kedy je reálna šanca a kedy nie?

Akú reálnu šancu mal Gedeón s 300 bojovníkmi proti viac ako sto tisíc, alebo Dávid proti Goliášovi, alebo Samson proti tisícovi, alebo dvanásť apoštoli proti svetu v moci zlého, atď?!

Máte Vy vieru?

Keď ešte aj Vy sám, ako cirkevný predstaviteľ, svojou radou judášsky povzbudzujete nehlasovať za zákon, čo mám na to povedať?

Obielený hrob!

Podraz v boji proti potratom, prišiel z úplne nečakanej strany, - ako mi to aj povedali, - prišiel z vnútra Cirkvi. Diabol sa vždy veľmi teší, pokiaľ boj za Božie pravdy spochybni či dokonca zneuguje, niekto z vnútra samotnej

Čiže doteraz žiadni kresťanskí politici nevyjadrili jasne "absolútny nesúhlas" s potratmi? A ak vyjadrili, tak prečo toto tu píšete?!

Mohli by ste menovať tých kresťanských politikov, ktorí vyslovili "absolútny nesúhlas"?

Ďalej hovoríte, že slovenský preklad, že poslanec "by konal SPRÁVNE, keby podporil takéto návrhy" neodpovedá latinskému: "člen parlamentu by mohol DOVOLENE hlasovať v prospech takýchto návrhov".

Odpoviem Vám.

Po prvé, ak je niečo "dovolené", je predsa jasné, že je to aj "správne". Ale pripusťme, že preklad nie je presný.

Po druhé, veľmi šikovne ste tu vynechali koniec paragrafu, kde sa píše, že nielenže má poslanec "dovolené", ale SKÔR [dokonca] robí "SPRÁVNE". Z Vášho latinského prekladu vlastne ešte lepšie vyplýva zmysel, lebo stupňuje vec, keďže hovorí, že nielenže to je "dovolené", ale dokonca "správne". Taliani to presne v tom zmysle prekladajú, keď hovoria, že to hlasovanie je dokonca "povinné" - "doveroso" (piuttosto si compieun-legittimo e doverosotentativo di limitarne gliaspettiiniqui". Takže vidíte, krvopotne ste sa vyhli slovíčku "správne" na začiatku, ale na konci ste ho šikovne opomenuli. Alebo vari aj na konci je zlý preklad latinčiny?

Vy ste morálny teológ? Naozaj?

Viete, ktosi na adresu Marxa napísal:

"To, čo učím, je diabolská zmes, takže si každý môže z toho vybrať, čo chce."

šanca na jeho schválenie, alebo by zákon predkladal ktosi, koho nemám rád.

Pán Viglaš, "áno", alebo "nie"? Dobre som Vás pochopil, že toto je Vaše tvrdenie?

Prečo ste sa prepožičali satanovi?

Viac ako 1,4 milióna brutálne zavraždených detí v našom Slovensku je pre Vás na tej istej úrovni ako akási "nekonzistencia" niekoho?!

To Vy ste naozaj morálny teológ?!

Nie je správne, podľa Vás, hlasovať za zákon radikálne obmedzujúci potraty len preto, lebo navrhovateľ nie je bezhrišny? Takže Vy navrhujete čakať na bezhrišneho navrhovateľa? Sme pri zdravom rozume? Alebo sme spaktovaní so slobodomurármi? Alebo čo si mám myslieť?

Poradte mi!

Dokedy chcete čakať na "kresťanských" politikov? Takmer 30 rokov Vám ešte nestačilo?

No, kde sú?! Aké sú reálne šance na ČAKANIE?!

Nepovedal Ježiš, že keď bude Kotleba mlčať, kamene budú kričať? (por. Lk 19:40) Možno, že nepovedal. Ja sa len pýtam.

Nebolo ešte dosť úkladných vražd?! Riešime si vlastné komplexy, motanicu, do ktorej sme sa osočovaním zamotali, alebo riešime tie najúkladnejšie a najbeštialnejšie vraždy?!

Áno, postoj k tomuto zákonu ukáže, kto je kto, kto je na strane diabla a kto je na strane Boha.

Vraj počkáme na iný lepší, či prechodnejší zákon, možno o pol roka??

Za ten čas bude zavraždených ďalších vyše 5000 detí.

Vy, ktorí ste rozhodnutí nehlasovať za terajší návrhovaný zákon, beriete si tie vraždy na svedomie? Vaším rozhodnutím by mohlo byť zachránených vyše 5000 detí!! Ak vedome a dobrovoľne zadržíte svoj HLAS na ich obranu, - či už poslanci v parlamente, či iní na inom mieste, - a necháte ich vraždiť, o čo ste lepší od nacistov?

A aby nebolo dosť, tak diabol sa nám škerí do tváre, keď teraz v tom istom čase zákonom o zvieratách ako o "citiaciach bytostiach" budú zvieratá viac chránené ako človek, zvlášť nenarodený.

Ak tento nejasný postoj voči vraždám detí, dokonca od niektorých predstaviteľov Cirkvi, nie je diabolský, tak potom čo je diabolské???

Chceme trest, alebo požehnanie Božie?

Voľba je na nás!

Pápež František spolu s ruským patriarchom Kirilom na Kube vyhlásili: „Voláme na všetkých, aby rešpektovali neodňateľné právo na život. Miliómom sa odopiera samotné právo narodiť sa na tento svet. Krv nenarodených volá k Bohu...“

Poslanci, postavte sa na stranu Boha, pravdy a dobra.

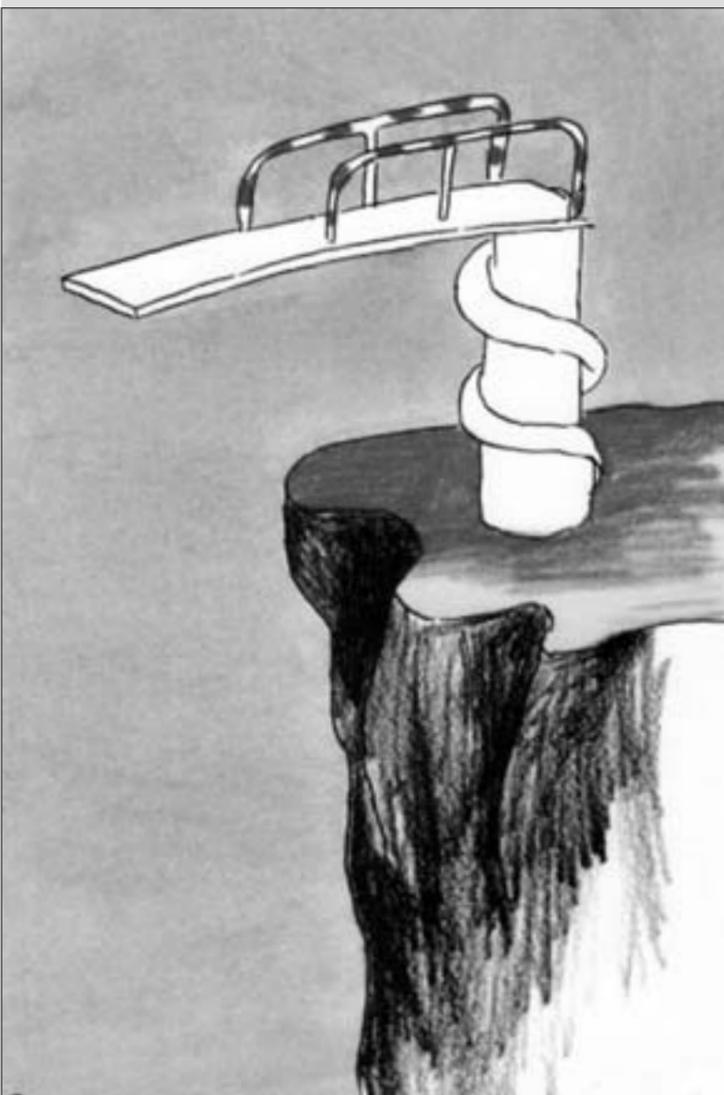
Ó, Bože, zmiluj sa!

Matka Ustavičnej Pomoci, pomôž!

Všetci svätí a sväté, a anjeli Boží, pomáhajte!

Zo skicára Andreja Mišanka

Pravda, správa a informácia

Celkom stručne rozlíšme, čo je pravda, čo správa a čo informácia v zmysle ich využívania v každodennej komunikácii: Pravda a správa vyjadrujú obsah komunikácie, čo chceme oznámiť, informácia je spôsob ich šírenia. Mám správu, mám informáciu, som informovaný znamená to isté, len inak povedané.

Pojem p r a v d a sa využíva v myslení, v tvrdení a v definovaní:

- Myslením sa pravda hľadá - poznáva.
- V tvrdení sa vyjadruje výsledok poznávania.
- Definovaním sa tvrdenie vyjadruje presne a zrozumiteľne pre iných, teda mimo tých, ktorí pravdu poznávali a definovali.

Podľa „vysokej“ abstrakcie filozofov, čiže čistého myslenia, je pravda zhoda rozumových pojmov s tým, čo skutočne jestvuje. Vysoká abstrakcia preto, lebo mentalita a zmysly individuálne, aj národov, „dosť“ ovplyvňujú vnímanie, poznávanie aj tvrdenia.

S p r á v o u sa pravda označuje okoliu, iným v okolí a to:

- Inak odbornikom príslušného odboru.
- Inak odbornikom iných odborov.
- Inak neodbornikom, verejnosti, laikom.

V správe môže byť aj nepravda, omylom, alebo úmyselná, teda zlomyseľná. Pravdivosť tvrdení o javoch, o objektoch a o konaniach sa posudzuje:

Z hľadiska vzniku javu - objektu, alebo konania - obyčajne pri jeho vzniku.

Z hľadiska využívania javu - objektu, alebo konania, obyčajne pred využitím.

Žiaľ, tieto postavenia sú skoro vždy časovo aj priestorovo oddelené a aj preto nespolupracujú. Ako uvedieme nižšie, v Japonsku využívajú poznatky podstatne lepšie, efektívnejšie a preto spoločensky napredujú podstatne rýchlejšie.

Ako objekty a konania vznikali, alebo ako človek umelé objekty vytvoril a konania, aj celé fungovania vymyslel a naprogramoval, je nutné dôsledne sledovať, lebo vždy sa využíva len časť vlastností objektu alebo konania, hlavne keď sú zložité. Preto aj vznik aj využívanie treba poznať hlbšie a širšie.

Informácia, informatika preberá poznatky od vedcov a skúsenosti z praxe, šíri ich iným a uchováva. Som informovaný, mám tieto informácie, tie informácie som nedostal, ponuka informácií, to je postačujúca informácia, uchovávali sme všetky informácie, ktoré sme dostali a podobné komunikovanie, to je reč v informatike.

Informatika je náuka o zachytávaní, vyjadrovaní, uchovávaní a šírení pravdy (právd) a správ o pravde. Teda informácia ani informatika nezodpovedajú pravdivosť tvrdení v pravde.

Tak ako má matematika inštrumentarium vyjadrenia reality, má svoje spôsoby aj informatika. Pritom ani jedna nehovorí o príčinách stavov a ich zmien, ktoré vyjadrujú. Hovoríme, že matematika a informatika sú vedy o forme vyjadrovania javov. Poznajme, že informácie sa môžu šíriť aj obrazmi. Tie čiastočne vyjadrujú aj obsah informácie.

Inak môže byť informácia vyjadrená pre odborníkov na úrovni učňovky, inak na úrovni maturity, inak na úrovni vysokej školy, inak kandidátom a doktorom vied.

Dobre charakterizuje informatiku reálne využívanie poznatkov v Japonsku. Majú tam inštitúciu, ktorá zhŕňa poznatky, triedi ich podľa vzniku aj podľa možnej využiteľnosti. Samozrejme, že pracovníci tejto inštitúcie nemôžu tak hlboko a široko poznať poznatky ako ich tvorcovia alebo využívatelia, ale len podstatné znaky, ktoré ich odlišujú aj od javov im podobných. Teda kto vie, čo potrebuje, môže si vybrať a vyžiadať adresne, čiže, rovnaký prístup k poznatkom pre každého. Japonci tak plnia múdrosť praotca filozofie Sokrata - bez poznania, bez poznatkov nemôže byť konanie dobra. A druhá pravda - múdry koná len dobre. V Japonsku totiž nevládne individualizmus, ani imperialistický a nemorálny biznis, ani súťaženie, ale úprimná snaha byť stále užitočný, lebo len úprimnosťou začína každé konanie dobra, teda aj každá spolupráca. V Japonsku je spolupráca ekonomická kategória. Vyjadrujú ju ekonomickými pojmami. V Európe je spolupráca viac morálna, vyjadruje sa viac čnosťami. To je podstatný rozdiel.

V roku 1957, alebo 58, nám na vysokej škole prednášajúci predviedol tranzistorový rádiový prijímač veľkosti zápalkovej škatuľky, ktorý si priniesol z Japonska. To bol náskok voči nám 50 rokov. Napredovanie Japonska je plodom spolupráce. (Naše súťaženie je opak spolupráce). Úprimná spolupráca „nepotrebuje“ hrdinskosť ani milosrdenstvo, ale zmenu prístupu k životu, jeho cieľu a potom zmenu vzdelávania a výchovy od narodenia po hrob. Nečudujme sa, že Japonsko vyváža do sveta aj do USA pokrok, teda múdrosť.

EUDOVIT URMINSKÝ

Marec 1939 je v pamäti národa zapísaný predovšetkým ako dátum vyhlásenia štátnej samostatnosti Slovenska, prvej v moderných dejinách. Marec 1939 sa však spája aj s ďalšou významnou – a hrdinskou – kapitolou našich národných dejín, obrannou vojnou s Maďarskom, ktorá je známa i ako „Malá vojna“.

Hlavným cieľom budapeštianskej politiky, prakticky od zániku Uhorska a vzniku Maďarského štátu v roku 1918, bolo vzkriesenie Uhorska a obsadenie všetkých území, ktoré tento historický veľkoštat do roku 1918 ovládal. Táto, možno povedať zaslepená snaha, viedla maďarských politikov k spojeniu sa s nacistickým Nemeckom a fašistickým Talianskom s cieľom likvidácie Versaillského mierového systému, a osobitne Česko-Slovenska. Po tzv. Viedenskej arbitráži 2. 11. 1938 si Maďarsko pripojilo vyše 20% územia Slovenska a asi 12% územia Podkarpatskej Rusi. To v Budapešti chápali len ako prvý krok k obnove starých pomerov. Už ráno 14. marca 1939, po predchádzajúcom súhlase Hitlera, vojensky napadli zvyšné územie Podkarpatskej Rusi a v priebehu štyroch dní toto obsadili. Na severe tak dosiahli dlho túženú spoločnú štátnu hranicu s Poľskom, ktoré Maďarsko v jeho expanzii na úkor Slovákov a Rusínov dlhodobo podporovalo.

Hoci Maďarsko diplomaticky existenciu Slovenského štátu uznalo ako prvý, už 15. marca 1939, už o tri dni, pri zábore Podkarpatskej Rusi jeho štátnu hranicu viackrát porušilo. Onedlho, v skorých ranných hodinách 23. marca 1939, maďarská armáda v počte 40 tisíc vojakov v troch smeroch z územia Podkarpatskej Rusi vpadla na Slovensko a obsadila teritórium ďalších dvoch okresov, Snina a Sobrance.

Maďarskí vojaci sa tu neraz správali ako na nepriateľskom území. Začali rozkrádať obchody a krčmy, brali krmivo, ale aj rádiá či automobily. Prerezávali telefónne vedenie na poštách, strhávali úradné tabule a nápisy v slovenčine. Do zajatia odviekali nielen vojenské osoby, ale aj civilné. Mnohých slovenských úradníkov, notárov, učiteľov, gardistov i kňazov zatkli, týrali a napokon deportovali do koncentračného tábora vo Varjulapospuszte. Ako poznamenal už priamy účastník a dokumentarista Malej vojny, gardista Rudolf Strieženeč, maďarskí dôstojníci však s neskrývaným prekvapením zistili, že miestna slovenská inteligencia je národne uvedomelá a s agresiou prejavuje otvorený nesúhlas. Maďari totiž uverili vlastnej ľži, ktorú dve desaťročia šírili do sveta, že totiž Slováci po ničom inom netúžia tak, ako po návrate do spoločného štátu s Maďarmi. Pritom, opak bol pravdou. V knihe „Stráž na východe“ (s. 40 – 41) tiež spomína, že vedúci notár v Ublí Andrej Koťa si všimol, ako to prekvapilo maďarských dôstojníkov: „Maďarskí dôstojníci prekvapene pozorovali silné národné uvedomenie malej hĺstky miestnej slovenskej inteligencie a nevedeli si vysvetliť, že už celkom tesne za hranicami Karpatskej Ukrajiny narážajú na také nepoddajné slovenské charaktery, ktoré sa nesnížia k ich nohám pri žiadnych vyhrážkach.“

Ubliansky notár Koťa sa tiež dostal do koncentračného tábora vo Varjulapospuszte, kde boli väznení aj príslušníci Sičovskej gardy,

Karpatskej Siče: Strieženeč zachytil tieto jeho slová: „Plných šesť dní nedostali sme už jesť. Keď sa hlad stáva už skoro neznesiteľným, dovoľia nám veľkodušne, aby sme si dali doniesť chleba za naše vlastné peniaze od slúžky na žandárskej strážnici. Kto nemá groša, trpí dvojnásobne, i keď si podľa možnosti vypomáhame. O hygienickej stránke nášho nedobrovoľného pobytu nemôže byť ani reči. Spíme oblečení na zemi bez prikrývok, nemytí, nečesaní a zadrživavení. Čakáme to najhoršie...“ (s. 46).

Dnes, po takmer 80 rokoch od udalostí, sa podarilo v písomnej pozostalosti iného účastníka Malej vojny, záložného dôstojníka Jána Kamila Beňadika, objaviť zaujímavý

prichádzajú aj s maďarskej strany uistenia a chýry, že Maďari nemajú v úmysle postupovať na územie Slovenského štátu.

Okolo 8. hodiny rannej toho istého dňa nový prúd maďarského vojska zabočil z Uble na krajinskú cestu Ubl'a – Tibava, obsadzujúc obce Dúbrava, Ruský Hrabovec, Šmigovec a Strihovce, ležiace na vicinálnej ceste Dúbrava – Strihovce.

Postupu maďarského vojska do Uble nebol kladený so strany slovenského vojska žiaden odpor. Veď akýkoľvek odpor technicky ani nebol mysliteľný, keďže východné hranice slovenského štátu v notariáte ubľanskom obsadené boli len nepatrným počtom vojakov, ktorí po prí-

chádzajú aj s maďarskej strany uistenia a chýry, že Maďari nemajú v úmysle postupovať na územie Slovenského štátu. Okolo 8. hodiny rannej toho istého dňa nový prúd maďarského vojska zabočil z Uble na krajinskú cestu Ubl'a – Tibava, obsadzujúc obce Dúbrava, Ruský Hrabovec, Šmigovec a Strihovce, ležiace na vicinálnej ceste Dúbrava – Strihovce. Postupu maďarského vojska do Uble nebol kladený so strany slovenského vojska žiaden odpor. Veď akýkoľvek odpor technicky ani nebol mysliteľný, keďže východné hranice slovenského štátu v notariáte ubľanskom obsadené boli len nepatrným počtom vojakov, ktorí po prí-

chode Maďarov sa čiastočne rozprchli po lesoch a čiastka ich bola odzbrojená a zajatá. Mám dojem, že pri tomto nedostatočnom obsadení hraníc stala sa osudná chyba a my, spoliehajúci sa na neporušiteľnosť našich hraníc, ktoré rešpektovali predtým aj Maďari, zas sme doplatili kusmi z nášho národného tela.

„Maďarsko znamenalo by našu národnú smrť“

Neznámy dokument k vpádu Maďarov v marci 1939

chode Maďarov sa čiastočne rozprchli po lesoch a čiastka ich bola odzbrojená a zajatá. Mám dojem, že pri tomto nedostatočnom obsadení hraníc stala sa osudná chyba a my, spoliehajúci sa na neporušiteľnosť našich hraníc, ktoré rešpektovali predtým aj Maďari, zas sme doplatili kusmi z nášho národného tela.

Behom dňa 23. marca 1939 došlo a usadilo sa len v samotnej Ublí vyše 1000 vojakov. Príchodom maďarského vojska nastalo všeobecné pustošenie, ničenie a kradenie všetkého, čo bolo rukolapné, najmä drobných predmetov, takže bezpečnosť movitého majetku stala sa neistou.

Maďarskí vojaci obľahli obchody, hostince, kde skupovali tovar, za ktorý len v nepatrných prípadoch platili. Chudobné obyvateľstvo s nepochopením pozeralo sa na počínanie vojakov, ktorí bez akéhokoľvek opýtanja si brali seno, slamu a iné krmivo.

Medzi prvé činy maďarského vojska v Ublí patrí poprerezovanie telefónnych drátov na pošte a notárskom úrade. Hneď postrhovali v úradoch slovenské nadpisy, úradné tabule a všetko, čo nieslo pečať slovenskosti. Obchodníkom nariadili odstrániť slovenské firemné nadpisy. V takomto vzrušení žila obec po niekoľko dní. Obyvateľstvo prestalo pracovať, zalamovali rukami a s pocitom neistoty pozeralo sa v ústrety neznámej budúcnosti. Medzitým miestna inteligencia schádzala sa denne v mojom byte, kde netrepežlivo vyčkávali sme pri prijímači najnovšie zprávy, z ktorých sme sa dozvedeli o pravom stave

veliteľstva z Veľkého Berezného. Títo páni prevzali úrad, zavolali si miestneho dp. gr. kat. farára A. Firczáka, od ktorého vypytovali sa, ako prijal ľud „Feltámodás.“

Pri tejto príležitosti uzavreli všetky matriky, protokoly touto klauzulou:

„A Magyar Nemzeti Hadseregnek 1939 marcius 23.án történt dicsőséges bevonulása és a Magyar közigazgatásnak Isten segedelmével való bevezetése alkalmából utaloso bejegyzésel ezennel bezárom.“

Na to spýtali sa mňa, prideleného notára Doranského a pomocníka Koubeka, či chceme zostať maďarskými úradníkmi. Keď jednohlasne vyslovili sme svoje „nie“, boli prekvapení a snažili sa nás všemožne získať, čo ale bolo vzhľadom k nášmu rozhodnutiu bezvýsledné.

Dňa 29. marca 1939 bolo mi nariadené odviešť mojim autom z Uble do V. Berezného na vojenské okresné veliteľstvo dvoch miestnych Čechov v sprievode vojenského poručíka Várkonyiho a jedného žandára. Počas mojej neprítomnosti v Ublí prišli sem z V. Berezného detektívi a szabatsapatosi „teroristi“ a dovedna so 4 dôstojníkmi previedli v mojom byte a na notárskom úrade dôkladnú domovú prehliadku a tak, keď som sa okolo 5. hodiny odpoľudnia vrátil z V. Berezného priamo na žandársku stanicu do Uble, nič zlého netušiac, vyzvaný som bol žandárskym poručíkom Horváthom /narodený v Čeklísi/, aby som sa vrátil hneď za ním do V. Berezného spolu z autom, do ktorého prisadli ku mne s nasadenými bodákmi. Tam začali

ma vypočúvať dvaja civili. Ako prvú otázku položili mi, že v akom spojení som bol s Dr. Zlatným z Košíc. Odpovedal som, že ma menovaný zastupoval, keď som bol obžalovaný dľa zákona na ochranu republiky. Ďalšia otázka bola: „Od kedy ste v Hlinkovej strane a čo je jej program.“ Nato som odpovedal, že prívržencom HSLS som od roku 1929, kedy som opustil školské lavice a že v programe strany bol boj za autonómiu Slovenskej krajiny. Nato spýtali sa slovom „és“, na čo som odpovedal, že o ďalšom neviem. Vtedy obaja surovo sa na mňa osopili s tým, že oni mi to povedia a že je to boj proti Maďarom, proti maďarskému štátu atď. Potom vytýkali mi, že v byte pestujem Hlinkov kult,

že všade mám Hlinkove obrazy a jeho fotografie s jeho vlastnoručným podpisom. Ďalej spýtali sa na HG, prečo sme ju v Ublí založili, či sme boli vyzbrojení, či sme sa cvičili v strelbe, ako často sme sa schádzali, čo sme na schôdzach vyprávali, kde sú písomnosti z HG /tie sme už pred tým spálili/ a konečne, že prečo som ako notár svolil schádzať sa členom HG v školskej budove, keď je to vraj zakázané. Na všetky otázky som dal patričnú odpoveď, čo sa pánom detektívom nepozdávalo. Potom vytiahli so spisov, ktoré pri domovej prehliadke zabavili, koncepty rozličných prednášok, ktoré som mával od roku 1934 na deň Čsl. zahraničia, na deň brannosti 28. a 30. okt., vo výročný deň tragickej smrti Štefánika atď., a pri tom poukazovali na jednotlivé úseky prednášok, v ktorých som vraj búril proti Maďarom, skresľoval históriu a spomínal tisícročné maďarské jarmo atď. Keď som sa ohradil proti tomu s tým, že žil som na Slovensku, bol som občanom Čsl. rep. a doma mal som právo ba ako notár povinnosť pri oslavách rečníť v duchu súčasnej doby, začali mi vyhrážať, že u nich za takéto činy patrí olovo, koncentračný tábor a že oni teraz postarajú sa, aby som sa viac na Slovensko nevrátil.

V ďalšom vytýkali mi v dohovode rozličných vyhrážok, že som v Ublí ako notár nevítal Maďarov, že som nevyvesil na notárskom úrade maďarskú zástavu, že v mojom byte sa schádzala všetká slovenská inteligencia a tak vraj kuli sme pikle proti Maďarom a že ja som príčinou

toho, že obyvateľstvo chová sa maďarskému vojsku chladno a neláskavo.

Po trojhodinovom vypočúvaní ma odviekli do väzenia na žandársku stanicu s tým, že o mojom ďalšom osude bude rozhodnuté neskôr. Vo väzení našiel som už ďalších 10 spoločníkov, ktorí tam boli pre účasť v Sič garde.

Ich utrpenia tvoria zvláštnu kapitolu a len krátko sa zmienim, že pri ich výsluchu používali bratia Maďari stredovekých spôsobov mučenia ako vykrúcanie nôh (vic. cestár z Kostriny). O bezohľadnom fackovaní, bití a kopaní ani nehovorím.

Vo väzení žandárskej stanice strávil som plných 6 dní pod stálym dozorom podperených žandárov. Po celú túto dobu ani raz nám nedali jesť a keď hlad bol už neznesiteľný, dovolili nám veľkodušne doniesť si kúsok chleba prostredníctvom slúžky zo žandárskej stanice. Kto nemal groša, trpel dvojnásobne, aj keď semtam sme sa navzájom podporovali. O hygienickej stránke nášho nedobrovoľného pobytu nemôže byť ani reči. Spali sme oblečení bez prikrýviek, nemytí, nečesaní a zavšivavení, čakajúc na to najhoršie. Dľa zprávy, ktoré učiteľia do väzenia mi dodali, na ich intervenciu dostali vyznamenanie, že pôjdem do tábore, že budem postavený pred vojenský súd a že budem odstrelený. Na šiesty deň v utorok dňa 4. apríla 1939 naložili nás večer jedenástich na nákladné auto, priberúc k nám ešte školského inšpektora z V. Berezného Ivana Hricu, asi 60 ročného pána a s nasadenými bodákmi viezli nás neznámo kam. Nocou doviezli nás do Užhorodu, ubytovali vo väznici Pol. riaditeľstva na Galagove. Odtiaľ na druhý deň ráno o 5. hodine odviekli nás na nádražie, naložili do vlaku a takto som sa dostal do koncentračného tábora pri Nyiregyháze na Varjulapos puste.

V tábore našiel som asi 200 Rusínov, ktorí pre príslušnosť k ukrajinskému smeru a účasť v Sič garde boli sem zavlečení. Medzi nimi bolo i niekoľko gr. kat. kňazov. Zo Slovákov bol tu pridelený notár a horár z Pavloviec nad Uhom. Tu nevedelo sa s nami už žiadne vyšetrovanie a po 5. dňoch pobytu práve na bielu Sobotu pustili ma domov do Uble.

Koncentračný tábor na Varjulapos puste umiestnený je v akejsi starej zrucanej továrni. Ubytovanie bolo veľmi primitívne. Spali sme na zemi na slame bez prikrýviek, všade nečistota a aj tu po stránke hygienickej bolo strašné. Na umývanie slúžila jediná studňa uprostred dvora, ohradeného ostnatým drátom. Strava bola biedna a pozostáva zo ¼ malého okrúhleho chleba denne, ráno polievka, na obed polievka a kúsok hov. mäsa a večer opäť čistá polievka, ktorej výživnosť rovnala sa vode. Život v tábore bol znesiteľnejší a mal aj tú prednosť, že sa tu s nami zaobchádzalo už ľudskejšie a boli sme tu so životom istejší, lebo neboli sme v rukách surových detektívov a teroristov, ktorí nás doma vyšetrovali a mučili, vyhrážajúc sa za každým slovom smrťou.

V tábore boli ľudia najrozmanitejších povolání a zo všetkých končín nešťastnej P – Rusi. Boli tu: kňazi, učiteľia, študenti, obchodníci, roľníci, robotníci, otcovia i synovia, ktorých nemilosrdné a surové ruky barbarských teroristov vytrhly pod rúskom noci z teplého kútka rodín. Boli tu veru i otcovia, ktorých synov teroristi pred ich očami postrelali v ich rodných obciach. Osud každého tu sa nachodiacieho Rusína tvorí kalváriu utrpenia, ktorú musel každý z nich prežiť za svoju lásku k domovine, k vlasti a rodnej hrudi. Len tu som poznal, jak veľkými a silnými sú Rusíni z P – Rusi vo svojom nacionalizme, od ktorého neupustia ani vtedy, keď by to malo stáť životy. I keď utrpenie každého z nich bolo úžasné, dňom i nocou rozliehal sa táborom spev umelých pesničiek, ktoré sprítomňovali im ich drahé grúne na vysokých Poloninách. Každodenný život v tábore končili sme spoločnou modlitbou „Viruju.“

Spôsob života nás všetkých v tábore mal by byť Maďarom výstražným mementom, že národ s tak hlbokým národným precítením nebude už nikdy ich otrokmi, ale príveskami, ktoré im dajú veľa starostí. To už nie sú Slováci a Rusíni z čias pred rokom 1918.

Dňa 8. apríla 1939 dostal som sa konečne do Uble do mojho bývalého pôsobišťa. Našiel som byt spustošený, vydrancovaný. Cenné veci rytierski Maďari pokradli a narobili mi tak škody asi na Ks 5000, čo hneď som hlásil miestnej žandárskej stanici a okr. voj. veliteľstvu.

Keďže domov na Slovensko nás ešte nepúšťali, začal som hneď s balením zbytkov mojich movitostí. Až dňa 13. apríla dostal som vystaňovacie povolenie a dňa 14. apríla 1939 vstúpil som šťastne na zem slobodného slov. štátu, začo budem večne vzdávať Bohu vďaka.

Dľa toho, čo som zažil, videl a počul, oprávnený som vyhlásiť, že v Maďarsku nejestvuje sloboda. Tam sú len dve kasty ľudí: páni a otroci. Každý Slováč všetkými silami má pracovať, aby naše drahé Slovensko nikdy viac nedostalo sa pod maďarské jarmo, lebo dľa terajších metód v Maďarsku praktizovaných znamenalo by to našu národnú smrť. Naš život v rámci Maďarska je nemysliteľný a nemožný. I tá najširšia autonómia, ktorú nám veľkodušne sľubovali, znamenala by našu istú záhubu. Všetci a najmä tí národní vlašni a ľahostajní bozkat' by sme mali tú slovenskú zem, kadiaľ len chodíme, lebo žiť u nás znamená slobodu, voľnosť, ktoré pocity človek v Maďarsku nemá. Maďari dnes sú oveľa horší, ako boli pred rokom 1918. Sú suroví a barbarskí. Našich bratov na zabraných územiach prichodí preto len ľutovať a mať s nimi trpký súcit. Majme ich nešťastie pred sebou a vynaložme všetko úsilie, aby sa čím skôr i s kusmi urvaného nám národného tela k nám vrátili, k čomu nech nám Všemohúci Pán Boh pomáha!

Pripravil Martin Lacko

Konštantín Filozof:

Proglas, Bratislava, Herba, 2018

V roku 90-tych narodením básnika, prekladateľa a literárneho vedca Viliama Turčányho vydáva vydavateľstvo Herba už tretie vydanie tejto najstaršej slovanskej básne, čo je opäť mimoriadne tvorivým počínom. Druhé vydanie vyšlo už pred dvadsiatimi rokmi. Prekladateľ venoval svoju pozornosť Proglasu i v ostatných rokoch. Jeho inovácie vlastného prebásnenia sa odvtedy stali súčasťou viacerých publikácií, napr. Proglas – Preklady a básnické interpretácie z roku 2012 (vydalo Literárneho informačné centrum). Mimochodom, v tomto roku uplynie tiež 55 rokov od Turčányho prvého prebásnenia Proglasu, ktoré vzniklo z iniciatívy Eugena Paulinyho pre monografiu Slovesnosť a kultúrny jazyk Veľkej Moravy (1964). I keď Proglas odvtedy prebásnili i iní (Ján Zambor, Ľubomír Feldek a ďalší), predsa práve Turčányho preklad vnímame ako najautentickejší a posvätný.

Formát, typografia i väzba zostávajú verné prvému vydaniu v Herbe, no kľúčová je ponúkaná nová verzia prebásnenia, ktorá do istej miery komprimuje Turčányho predošlé varianty. Pokúsime sa priblížiť naj-

Ján Kamil Beňadik:

Za mrežami a ostnatým drôtom.

(Zodp. red. M. Lacko).

I. vydanie.

Bratislava: PV-ZPKO, 2018, 78 s.

V júni 2018 sa k čitateľom dostáva nová, mimoriadne zaujímavá publikácia. Ide o rozsahom nevelkú zbierku básní z väzenského prostredia. Jej autor JÁN KAMIL BEŇADIK, matičiar a národovec, bývalý pedagóg na Učiteľskej akadémii v Prešove a na školách v Nitre, bol od roku 1945 za svoje národné presvedčenie prenasledovaný, a napokon, v roku 1958, ako tzv. buržoázny nacionalista odsúdený na tri roky do väzenia. Svoje zážitky z československých komunistických väzení i koncentračných táborov vkladal v čase väzenia do básní. Tie vznikali mimoriadne ťažkým, až dobrodružným spôsobom. Sám v doslove píše: „Pre nedostatok normálnych písacích potrieb básne som písal na záchodový (toaletný) papier obhorenými zápalkami, ktoré mi dodávali moji spoluväzni – fajčiari. K ceruzke a vhodnejšiemu papieru som sa dostal až na Pankráci. Písať však vo väzení, kde človek je vo dne, v noci pozorovaný nielen dozorcami – bacharmi, ako sme ich všeobecne volali, ale aj spoluväzňami – špicľami (bonzákmí), ktorí za drobné výhody prepožičiavali sa veliteľstvu väznice tábora na túto špinavú prácu, bolo veľmi ťažko a aj to, čo som mal už napísané, bolo neustále ohrozené prehlídkami. Básne som preto písal skoro mikroskopicky na prúžky papiera, ktoré som stáčil do nepatrných trubičiek a ukrýval som ich, ako sa dalo, najčastejšie do záhybov železných priční. Z obavy, aby mi básne nenašli, vždy pred odtransportovaním do inej väznice som ich zničil. Každú básneň som sa však hneď po jej napísaní snažil naučiť naspamäť a pri

Nové jubilejné vydanie Proglasu

zásadnejšie zmeny. Najvýraznejšou zmenou oproti prebásneniu z roku 2011 je návrat k prvotnému prekladu staroslovienskeho jeNzyk7 ako národy, čo v preklade z roku 2011 bolo nahradené výrazom jazyky. Celkom nová je tiež časť „ozaj“ v ôsmom verši, ktorá nahradila doterajšiu časť „totiž“: „Lebo je Boha poznať ozaj potrebné.“ Trojitá invocácia Slovienu, ktorá predchádzala rovnako trojitú invocáciu Slovo (od 25. verša) vypadáva. Úplne nový je verš 55: „než nezrozumiteľných slov riecť tmúcu tmú“, ktorý nahrádza verziu: „než rieknúť tmú, tmú slov, im nerozumejú.“

Súčasťou vydania sú Turčányho dnes už dobre známe štúdie Filozof, ktorý stále miloval múdrosť a Poznámky k hlaholike a umeleckej stavbe Proglasu. Turčányho prebásnenie vždy paralelne sprevádza Paulinyho rekonštrukcia a tiež preklad do angličtiny. Novinkou sú inozajčné prebásnenia. Do taliančiny Proglas prebásnil Stanislav Vallo,

do španielčiny Renáta Bojničanová a do macedončiny Stojan Lekoski. Ilustrácie Vincenta Hložníka sú prevzaté z prvého vydania vo vydavateľstve Herba. Novinkou sú tiež knižne neuverejnené Turčányho príležitostné básne k deväťdesiatke kardinála Korca Jednota a ďalší z bratov, k osemdesiatke Milana Rúfusa Rúfus a Proglas (Rúfus bol recenzentom prvého vydania Proglasu v Herbe) a básneň Ohlas na Proglas venovaná Milanovi Lehkému. Publikáciu uzatvára krátka spomienka Viliama Tučányho na počiatky vydavateľskej spolupráce so spomínaným Milanom Lehkým a zosnulým kardinálom Jánom Chryzostomom Korcom. Výsledkom ich zodpovednej práce je i toto posiaľ finálne vydanie Proglasu. Všetci menovaní, okrem Turčányho, už na tomto svete povedali svoje posledné slovo. Skrze neho a prostredníctvom jehopráce Proglas ako keby ešte iba formoval, čakajúc na svoju konečnú podobu.

PETER TOLLAROVIC

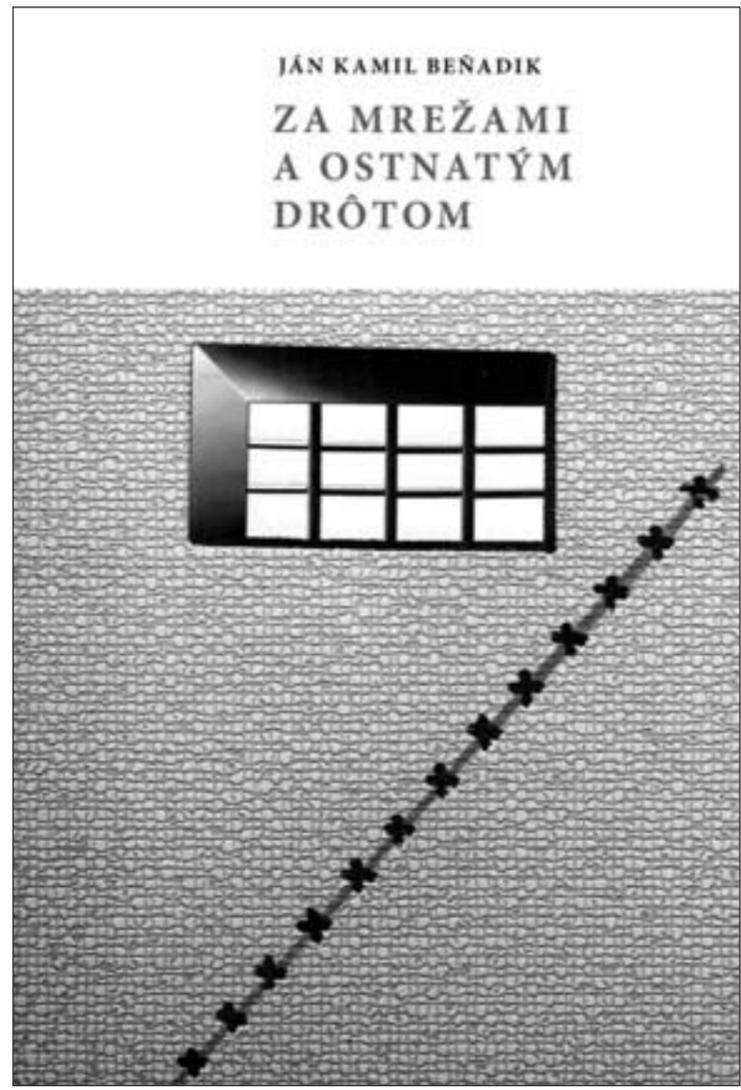
Utajený básnik?

novej vhodnej príležitosti som ich opäť dal na papier, ale pri viacerých básňach sa mi to nepodarilo, v pamäti mi zostali len zlomky, fragmenty a tak táto zbierka je iba časťou toho, čo som v skutočnosti napísal.“

Predslov k publikácii napísal Ján

Litecký-Šveda, predseda org. Politický väzni-Zväz protikomunistického odboja a súčasne zástupca vydavateľa.

K mnohým prácam historikov a pamätníkov o pomeroch v 50. rokoch tak dnes prichádza aj svedectvo väzňa-básnika...

KULTÚRA

Dvojtyždenník závislý od etiky
Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava
Telefón: 0911 286 452
Vydáva Factum bonum, spol. s r. o.,
Wolkrova 39, 851 01 Bratislava.
IČO: 35 734 710

Predseda redakčnej rady: Július Binder – Šéfredaktor: Teodor Križka – Cena jedného čísla je 1.50 € – Časopis vychádza každé dva týždne, s výnimkou mesiacov júl a august. Ročne vychádza 21 čísel – Stánkový predaj: Mediaprint Kapa, Pressegrasso, a. s. Objednávky prijíma Slovenská pošta na elektronickú adresu: ganisinova.renata@slposta.sk – Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a. s., Stredisko pfredplatného tlače, Uzbecká 4, P. O. Box 164,

820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk – Telefonické predplatné: 02/54418102 alebo 02/54418091 – Registračné číslo: EV757/08 – Prijímame iba príspevky napísané elektronicky vo formáte word a graficky neupravené. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Stanovisko redakcie sa nemusí zhodovať s názorom autora – E-mail redakcie: kultura@orangemail.sk – Internetová stránka a archív časopisu: www.kultura-fb.sk – ISSN 1335-3470 (tlačené vydanie) ISSN 1336-2992 (online)

LIST Z VÄZENIA

V odľahlej ulici
vo veľkej väznici
v Prahe som uväznený.
Zradený študentmi
znechaný priateľmi,
sedím tu zarmútený...

Pozieram cez mreže,
počúvam zvon z veže,
mysleť mi domov letí...
Času mám viac než dost',
spomínam, mám starosť
o domov, ženu, deti.

Zoženiem obálku,
papier, pero, známku,
hoc' k tomu ťažko tu prísť,
sadem si ku stolu,
skloním hlavu dolu
a píšem manželke list:

„Píšem Ti, drahá, zo žalára list,
bo k Tebe odtiaľto nemôžem prísť...*
Posielam pozdrav Tebe i deťom,
musíte bezo mňa kráčať svetom,
lebo mňa zastihol viacročný trest –
nemôžem Vás šatit', ani dať jesť...
Verím však pevne, že nezhytnete
a na mňa nikdy nezabudnete!

Žena moja, vernosť mi zachovaj,
na deti, na seba pozor dávaj!
Správajte sa statočne a čestne,
stretnutie naše nech je radostné!
Píšte mi často, ako môžete,
veľkú mi radosť tým urobíte!

Tento list napísal som po práci
štrnásteho marca na Pankráci.
Ak ho náš cenzor omylom pustí,
o pár dní budete ho mať v hrsti...

Bozkáva vás vrúcne tak ako nik
Váš otec a manžel

PANKRÁC

Praha je veľmesto prekrásne,
sláva jej nikdy snád' nezhasne,
Pankrác však každý väzeň preklína,
na väzbu v ňom keď si spomína.

Pankrác je väznica ohromná,
tisíce väzňov v nej okrem mňa,
strážia ich mreže, múry, bachari,
odtiaľ újsť ťažko sa podarí...

Táto noc tichá je, krásna je,
mesiačik po nebi putuje,
nikto mu cestu jeho neskríži,
keď smutno pozerá do mreží...

Nemôžem nijako dnes zaspáť,
Na smrť už čaká môj kamarát!
Ťažko je v chladnej cele usínať,
smrť stín nijak mi nedá spať...

Obloha nad Prahou vybledla...
To bola jeho noc posledná!
po chodbe blížila sa už katovia,
zrána ho v pivnici popravili!!

Po cele prejde sa kamarát,
hoc' zdravý, chystá sa umierať,
slzy, žiaľ tlačia sa mu do očí,
ústa mu tichúčko šepocú:

Prosím ťa, ty milý mesiačku,
pozdravuje moju ženičku!
Zastav sa nad chalúpkou maličkou,
kde býva otec môj s mamičkou!

Pozdrav ich odo mňa tisíckrát,
že ja sa nebojím umierať,
veď obeť moja nie je daromná,
vlast' naša bude raz slobodná!

A ty, môj premilý kamarát,
pozdravuj môj národ miliónkrát,
nech si ma zachováva v pamäti,
žiť, mrieť preň, oj, to sa vypláti!!
ČAKANKA

Pri dverách väzenia
vyrástla čakanka...
Kde sa tu len vzala
Tak sama, samunká?

Okolo ulice,
asfalt a kamenie
a vnútri za múrom
moderné väzenie.

Šedivá budova
a železné mreže –
kde sa tu čakanka,
kde sa tu len berie?

JÁN K. BEŇADIK

Za mrežami, za ostnatým drôtom

V troch radoch okná sú,
na každom z nich mreže...
Kto pozrie v tú stranu,
srdce mu žiaľ' reže.

Nad krivdou, nad bratmi
slzy mu vypadnú...
Tyraní posadlí
nevinných väzňa dnu!

Vo vnútri väznice
Slovákov tisíce,
Aj keď ich týrajú,
nezlomne volajú:

„My chceme slobodu,
blahobyť, vlastný štát,
za to nás dávate
predčasne umierať!“

Čakanka, čakanka,
kde si sa tu vzala?
Iste tu niekomu
slzička vypadla.

Slzička vypadla,
keď čakal pri bráne
so srdcom boľavým
a s ranou pri rane...

Slza to manželky
a či slza matky?
Či snád' slza brata
a či kamaráta?

Jej farba belasá
burcuje i hroby,
naše srdcia dvíha
z prekliatej poroby.

Čakanka vyrástla
pri múre väzenia
sťa symbol nádeje
a vyslobodenia!!

ODKAZ ZĎALEKA

Letia vtáci ponad hory, roviny,
kebych mohol, letel by som za nimi,
zaletel bych k žene drahej,
už som nebol dávno pri nej,
krutý osud vytrhol ma z rodiny.

Ani sa mi nesnívalo tej jari,
že na jeseň ja už budem v žalári,
odtrhnutý od všetkého,
môjmu srdcu najdrahšieho,
ako v klietke uzavretý kanárik.

Moja láska k tebe je tak hlboká,
že až morí a sužuje človeka,
veď tí ľudia, čo sa ľúbia,
stále len po sebe túžia...

Posielam ti tento odkaz zďaleka:
Nezabúdaj na mňa, žena premilá,
ani na to, čo si so mnou prežila,
však keď sa z väzenia vrátim,
tvoju vernosť láskou stratím,
bude šťastná celá naša rodina!

LEŠETICE

Lešetice, Lešetice,
cenné bane máte,
lež o väzňov, čo v nich robia,
veľmi málo dbáte!
Aj ja som tam pracoval,
čierny urán doloval,
na národ a na rodinu

pritom som spomínal.
Lešetice, Lešetice,
malinká dedina...
Mnoho žien už oplakalo
svojho muža, syna,
čo tu ťažko pracoval,
čierny urán doloval,
ako väzeň v koncentráku,
v baniach život nechal...

SVATÁ HORA

Nad Příbramom Hora Svätá,
deväť vezmi s nebom späť,
kryté na ňu vedú schody,
veľa ľudu sa tu schodí.

Chodia mladí, chodia starí
na púť sem už mnoho jari,
chodia zblízka i zďaleka –
viera vábi sem človeka.

Často sa tu zázrak stáva:
voda ľudom zdravie dáva...
Sochu nesú tu zázračnú
na slávnosť korunovačnú.
Státisíce ľudí vzýva,
až sa hora kol ozýva,
příbramskú Máriu svätú,
s touto horou dávno späťu...

Dnes však život je tu taký:
Vôkol Hory koncentráky!
Tábor „Vojna,“ tábor „Bytíz,“
v každom väzňov zopár tisíc.

Ostnatý drôt kol dokola
v šiestich radoch zhora, zdola,
reťaz svetiel, strážne veže –
istejšie sú ako mreže.

Väzni trpia tu už roky,
kopú rudu ako zmoky...
Mnohých v šachtách zasypalo,
veľa srdce tu dotrpelo!

Urán všetkým krv rozkladá...
Darmo čaká žena mladá,
roky čakajú už deti –
otec nejde, a čas letí!

Iní budujú tu mesto,
AB, KD,* bytov šesťsto...
Koľko nôh tu dolámalo,
koľko rúk tu dochrámal!

Hynú väzni, denne hynú,
hoc' mnohí z nás majú vinu
iba jednu: lásku k vlasti
a nenávisť k nepravosti!

Mária – panna, matka svätá,
s touto horou dávno späť,

vzhladni na nás na tábore,
tľmoč naše prosby hore:
„Bože mocný, krivdy odstráň,
pred zhytnutím väzňov ochráň!
Vráť nám, vráť i nášmu rodu
česť a stratenú slobodu!“

KAMARÁTOVA SMRŤ

V koncentrákoch za Příbramom,
stovky metrov pod zemou,
vo dne, v noci väzni kopú
čierny urán z kameňov.

Kopal tu aj môj kamarát,
svaly svoje napínal,

aby manželke a deťom
aspoň zopár korún dal...
Zem sa chveje pod údermi,
horí šňóra nálož, zhrmí výbuch,
stena padá, kamarát vstať nemôže!

Obe nohy dolámané,
z hlavy krv mu vyviera
a kamarát bez pomoci
v hĺbke bane umiera...

Zbohom zostaň, žena moja,
mal som ťa tak veľmi rád!
Aká škoda, že tak mladý
musím v bani umierať!

Zbohom buďte, deti moje,
zbohom buďte, otec, mať;
aká škoda, že tak mladý
musím sa preč odobrať!

Zbohom buďte, kamaráti,
šťastia viac nech vám dá Boh,
ja sa s vami navždy ľúčim,
zdravím vás: „Zdar Boh!“ – „Zdar Boh!“

POVEDZŽE MI,
ŽENA MOJA...

Povedzže mi, žena moja,
kde si vzala také oči?
Keď sem za mnou občas prídeš,
celý svet sa so mnou točí...
Tvoje oči majú farbu
ako zrelé gaštany,
keď sa s láskou na mňa pozrieš,
celý som očarovaný!

Povedzže mi, žena moja,
kde si vzala také pery,
tak nádherné, tak prekrásne,
že to človek sotva verí?
Tvoje pery majú farbu
ako zrelé jahody...
Bozkávať ich vo dne, v noci,
to by boli pre mňa hody!

Povedzže mi, žena moja,
kde si vzala také líčka,
jemné, hladké ako zamat
a červené sťa jablčka?
Povedzže mi, žena moja,
kde si vzala také ňadrá?
Hladkal by ich každú chvíľu,
večer, v noci, zrána, za dňa...

Aj deti si porodila,
a predsa si krásna stále!
Chcel by som sa s tebou láskat'
a ľubiť ťa neskonale!
Tak vyzeráš ako ruža
z krásnej rajskej záhrady,
ale ja som vo väzení –
načo sú ti tvoje vnady?

VÄZEŇ A FOTOGRAFIE

Veľmi často hľadím na fotografie –
manželku mám na nich, dcérky sťa ľalie!

Z kufra ich vyberiem a dívam sa na ne...
Tak rád bych bol pri vás, moje milované!

V myslí pritom vynorím si domov celý,
hoci nás od seba žalár, dial'ka delí.

S pohnutím myslievam na slobody časy,
keď sme prežívali radosti a krásy!

Každý večer, spať keď idem a usínam,
na vás, drahé moje, s láskou si spomínam...

SEDEL SOM JA,

SEDEL...

Sedel som ja sedel, stosedemnást' nediel,
občas som nevedel, či je noc, či je deň.

Až potom som vedel, kedy noc, kedy deň,
keď ma kati viedli na vršok pod šibeň.

Na vršku vysokom stojí šibenička,
pod ňou stojí s deťmi moja holubička.

Moja holubička je moja Anička,
na svete niet nad ňu vernejšia ženička!

Ženička milená a deti predrahej,
ďakujem vám vrúcne, že stojíte pri mne.

Neplačte, nežiaľte, na mňa spomínajte,
národ svoj ľúbil som, to si pamätajte!

Šibenička moja z dreva dubového,
ej, škoda, preškoda života mojeho!

EPIGRAM

Mier, mier! – vykrikujú ľudia istí,
aby mohli svetu kruto vládnuť,
aj kmín – zlodej chce mať pokoj istý,
aby mohol nerušene kradnúť!

Heslom mieru balamútia ľudí,
kam však vkročia, vraždia – hoci brata,
nevinná krv potokami prúdi...
Pre odporcov majú súdy, kata!

SÚDIA, SÚDIA...

Súdia, súdia, odsudzujú,
plnia súdne lavice,
žaloby a tresty kujú,
nestacia už väznice.

Mužov od žien odvádzajú
a habú im majetok,
deti zo škôl vyhadzujú,
márny protest i slz tok!

Súdia, súdia, odsudzujú,
veľké tresty merajú,
väzňov do baní, na stavby
sťa otrokov dávajú.

Státisíce uväznili,
tisíce z nás popravili,
ale našu lásku k rodu
dosiaľ ničím nezlomili!

V tichom, veľkom utrpení
ohromná sa rodí vec...
Súdia, súdia, odsudzujú,
a nemyslia – na koniec!!!

Verše sú z knihy
Za mrežami a ostnatým drôtom